

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI
Katedra asijských studií**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Komparácia slovenských a čínskych detských riekaniiek

Comparison of Slovak and Chinese Nursery Rhymes

VYPRACOVALA: Martina Tarajčáková

VEDÚCI PRÁCE: Mgr. Ondřej Kučera, Ph.D.

Olomouc, 2019

Prehlasujem, že som prácu vypracovala samostatne a uviedla som všetky použité
pramene a literatúru.

V Olomouci, 29.4. 2019

.....

podpis

ANOTÁCIA

Meno a priezvisko autora: Martina Tarajčáková

Názov katedry a fakulty:

Katedra asijských štúdií, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Názov bakalárskej práce:

Komparácia slovenských a čínskych detských riekaniek

Vedúci práce: Mgr. Ondřej Kučera, Ph.D.

Počet znakov: 98 641

Počet použitých zdrojov: 21

Počet príloh: 2

Kľúčové slová: folklór, detský folklór, riekanky

Charakteristika práce: Práca sa venuje komparácii slovenských a čínskych detských riekaniek. Jej cieľom je pomocou analýzy riekaniek zistiť či existuje zhoda vo výstavbe tohto žánru aj medzi odlišnými národmi. Práca skúma riekanky z tematického hľadiska, z hľadiska poetickej formy a taktiež porovnáva tendenciu využitia umeleckých prostriedkov v jednotlivých riekankách.

ANNOTATION

Name and surname: Martina Tarajčáková

Name of department and faculty:

Department of Asian Studies, Philosophical Faculty, Palacký University Olomouc

Title of thesis:

Comparison of Slovak and Chinese Nursery Rhymes

Supervisor of thesis: Mgr. Ondřej Kučera, Ph.D.

Number of symbols: 98 641

Number of sources: 21

Number of attachments: 2

Language of thesis: Slovak

Key words: folklore, children's folklore, nursery rhymes, folk nursery rhymes

Characteristics:

This bachelor thesis is dedicated to the comparison of Slovak and Chinese folk nursery rhymes. The aim of this thesis is to analyse nursery rhymes and describe the differences between Slovak and Chinese approaches. Thesis analyses thematic background and poetic form. Thesis also describes meaning of folk literature for both nations and also the meaning of children's folklore.

Pod'akovanie

Ďakujem vedúcemu práce Mgr. Ondřejovi Kučerovi, Ph.D. za jeho odbornú pomoc a usmernenie pri písaní mojej práce, za cenné rady a informácie a v neposlednom rade za ochotu.

OBSAH

ANOTÁCIA.....	3
ANNOTATION.....	4
OBSAH.....	6
ÚVOD.....	8
1 FOLKLÓR.....	9
1.1 ČÍNSKY FOLKLÓR.....	10
1.1.1 ZAČIATKY FOLKLÓRU V ČÍNE A JEHO CHARAKTERISTIKA.....	10
1.1.2 FOLKLÓR V 20. STOROČÍ.....	12
1.2 SLOVENSKÝ FOLKLÓR.....	13
2 FOLKLÓRNA LITERATÚRA.....	15
2.1 CHARAKTERISTIKA FOLKLÓRNEJ LITERATÚRY.....	15
2.2 DELENIE ČÍNSKEJ FOLKLÓRNEJ LITERATÚRY.....	15
2.3 DELENIE SLOVENSKEJ FOLKLÓRNEJ LITERATÚRY.....	16
3 DETSKÝ FOLKLÓR.....	17
3.1 KULTÚRA DETÍ.....	17
3.2 CHARAKTERISTIKA DETSKÉHO FOLKLÓRU.....	17
3.3 ŽÁNRY DETSKÉHO FOLKLÓRU.....	18
3.3.1 RIEKANKY.....	19
3.4 FUNKCIE DETSKÉHO FOLKLÓRU.....	20
3.5 UDRŽOVANIE DETSKÉHO FOLKLÓRU.....	21
4 PRAKTICKÁ ČASŤ.....	22
4.1 KATEGORIZÁCIA PODĽA TEMATIKY.....	22
4.1.1 TEMATIKA ČÍNSKYCH RIEKANIEK.....	22
4.1.2 TEMATIKA SLOVENSKÝCH RIEKANIEK.....	28
DISKUSIA: POROVNANIE TEMATIKY V ČÍNSKYCH A SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH.....	30
4.2 RÝM.....	32
4.3.1 RÝM V ČÍNSKYCH RIEKANKÁCH.....	32
4.3.2 RÝM V SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH.....	35
DISKUSIA: POROVNANIE RÝMU V ČÍNSKYCH A SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH.....	38
4.3 POČET VERŠOV.....	39
4.3.1 POČET VERŠOV V ČÍNSKYCH RIEKANKÁCH.....	39
4.3.2 POČET VERŠOV V SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH.....	40
DISKUSIA: POROVNANIE POČTU VERŠOV V RIEKANKÁCH.....	40

4.4 RYTMUS RIEKANIEK	41
DISKUSIA: POROVNANIE RYTMU RIEKANIEK	42
4.5 TRÓPY A FIGÚRY	42
DISKUSIA: TRÓPY A FIGÚRY	43
4.6 ZDROBNENINY	43
4.7 NÁZVY RIEKANIEK	43
DISKUSIA: NÁZVY RIEKANIEK A ZDROBNENINY	44
RESUME	45
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	46
PRÍLOHY	48
PRÍLOHA č. 1: ČÍNSKE RIEKANKY	48
PRÍLOHA č. 2: SLOVENSKÉ RIEKANKY	75

ÚVOD

Detský folklór sa považuje za jednu z najživších a najdynamickejších častí folklóru. V dnešnej uponáhľanej dobe sa však môže zdať, že pomaly stráca svoj význam. Svojou prácou by som chcela dokázať, že tomu tak ani zďaleka nie je. Detský folklór so sebou nesie kultúrne bohatstvo každého národa. Funkcia riekaniek je mnohotvárna. Riekanky majú za cieľ dieťa pobaviť a vzdelávať hravou formou. Okrem toho dieťa spoznáva kultúrne tradície svojho národa. Práve vďaka bohatstvu, ktoré v sebe riekanky ukrývajú som sa rozhodla, že preskúmam časť folklórnej literatúry dvoch úplne rozličných národov, ktorých historický vývoj bol značne odlišný.

Pozornosť bádateľov na našom území získal detský folklór v období 19. storočia. Jeho skúmanie sa počas histórie menilo a v súčasnosti bádatelia tento druh folklóru chápu v najširšom slova zmysle. Ako jednu z novších publikácií môžem spomenúť knihu *Folklor atomového veku* D. Bittnerové. Čínska folkloristika vo všeobecnosti sa začala formovať neskôr. Čínsky folklór sa začal organizovane kategorizovať a podrobnejšie skúmať v období 20. storočia. Jednou z osobností, ktoré sa venujú čínskemu folklóru je Zhang Juwen. Jedna z jeho najposledných publikácií je článok *Folklore in China: Past, Present, and Challenges* (vyd. 2018), ktorý sa venuje vývinu čínskeho folklóru od začiatku až do súčasnosti. Žiadna nám známa publikácia sa nevenuje komparácii slovenských a čínskych detských riekaniek.

Daná práca má za cieľ zachytiť zhody a odlišnosti medzi slovenskými a čínskymi riekankami. Práca bude analyzovať riekanky z tematického hľadiska, z hľadiska poetickej formy a taktiež porovná tendenciu využitia umeleckých prostriedkov v jednotlivých riekankách. Texty riekaniek sú použité v originálnom jazyku. Zdrojom pre čínske detské riekanky boli učebnice, z ktorých sa učia deti na základných školách pod názvom 亲近母语 日有所诵 (*qīnjìn mǔyǔ rì yǒu suǒ sòng*) 小学一年级 (*xiǎoxué yī niánjí*) a 小学二年级 (*xiǎoxué èr niánjí*). Slovenské detské riekanky som vybrala z kníh *Veľká kniha riekaniek* a *Slovenské ľudové riekanky*. Výsledkom mojej práce bude popis zhôd a odlišností slovenských a čínskych riekaniek. Čitateľ sa po prečítaní tejto práce dozvie jednotlivé zvláštnosti a prístupy obidvoch národov k riekankám. Taktiež sa dozvie, či sa v niečom zhodujú alebo nezhodujú prístupy výstavby, či už po tematickej alebo umeleckej stránke textu.

1 FOLKLÓR

Slovo *folklór* v preklade znamená vedomosti ľudu a udomácnilo sa v našom prostredí z anglického jazyka. Pod slovom folklór si všetci predstavujeme tie najrozličnejšie prejavy ľudovej kultúry. Folklór je a aj vždy bol súčasťou kultúrneho systému, ktorý označujeme pojmom *ľudová kultúra* alebo aj *tradičná ľudová kultúra*. Samotné termíny nám mnohé napovedajú o ich význame. Je evidentné, že máme dočinenia s kultúrou, ktorej tvorcom sú ľudové vrstvy obyvateľstva. V dôsledku svojej ťažkej ekonomickej a spoločenskej situácii si sociálne nižšie vrstvy obyvateľstva zabezpečovali kultúrne a umelecké vyžitie samostatne, čo vlastne viedlo k vzniku mnohých prejavov folklóru. Umelecká tvorba pri svojom vzniku bola skôr úžitkovou a jej estetická forma stála v úzadí (Leščák a Sirovátka, 1982).

Ľudovú kultúru teda môžeme charakterizovať ako typ kultúry, ktorá bola vytvorená skupinou ľudí. Práve ľudová kultúra teda obsahovala aj etnické osobitosti kultúr jednotlivých národov (Leščák a Sirovátka, 1982).

Táto kultúra má celkovo veľmi špecifický charakter, čo sa týka najmä tvorby a uchovávanía ľudových tradícií. V ľudovej kultúre má podiel na tvorbe jednotlivých elementov folklóru nie len samotný tvorca ale aj konzument. V súvislosti s ľudovou kultúrou a folklórom sa vždy hovorí o kolektívnom princípe tvorby, čo ju robí výnimočnou (Leščák a Sirovátka, 1982).

Medzi tradície ľudovej kultúry patrí, okrem skupinového autora, predávanie z generácie na generáciu. Takýmto spôsobom sa tradovali z jednej generácie na druhú nie len rôzne slovesno-obradové a materiálové informácie, ale sa tradovali aj normy, ktorými sa riadili predchádzajúce generácie. To zabezpečovalo relatívnu ustálenosť a stabilitu systému ľudovej kultúry. To však neznamená, že nemohlo dochádzať k nijakým zmenám týchto nastavených noriem a pravidiel (Leščák a Sirovátka, 1982).

Folklór je charakteristický svojou rôznorodosťou, a preto je náročné vytvoriť jeho jedinú definíciu. Existujú rôzne definície folklóru, ktoré sa odvolávajú na tri okruhy odlišností a rozdielov. Prvý okruh rozdielov sa riadi tým, akým spôsobom sa jednotlivé folklórne prvky šíria, teda ide o **spôsob podľa komunikácie**: do tohto okruhu spadá napríklad ústnosť, orálnosť prejavu („ústna tradícia“, „ústna slovesnosť“), kontaktná komunikácia (Sirovátka, 1990).

Ďalší okruh, podľa ktorého sa folklór definuje je **odlišnosť obsahová a vnútorná**. Sem patrí napríklad anonymita, prirodzenosť, variabilita, ľudovosť a demokratickosť obsahu. Tieto odlišnosti sú bádateľmi využívané skôr na definíciu javu samotného a nie ako terminologické označenie (Sirovátka, 1990).

Tretí okruh sa riadi podľa **sociologických kategórii**. Pre tento okruh definície sú dôležité pojmy ako „pôvodca“, „nositeľ“ a „vykonávateľ“ folklórnych tradícií. Bádanie folklóru zdôraznilo význam malých skupín pre definíciu folklóru. Takýto názor bádateľov vychádza najmä z toho, že sa folklór opiera o priamu, bezprostrednú a prirodzenú komunikáciu, ktorá je charakteristická najmä pre malé skupiny. Práve v malých skupinách sa môžu uskutočňovať rysy a odlišnosti, ktoré sú pre folklór charakteristické. Avšak bolo by chybné myslieť si, že šírenie folklórnych javov, ku ktorým patria napríklad pranostiky, povesti, hádanky či riekanky sa viaže len na malé skupiny ľudí. Bádanie preukázalo aj viazanosť rozličných javov folklóru (motívy, postavy, obsah) na väčšie sociálne formácie – región, národ (Sirovátka, 1990).

Medzi zvláštnosti folklóru rozhodne patrí aj reprodukcia a recepcia určitej estetickéj informácie prirodzenou komunikáciou (Sirovátka, 1976). To znamená, že folklór a umelecká stránka s ním spojená sa šírili prostriedkami, ktoré boli pre ľudovú vrstvu obyvateľstva prirodzené.

1.1 ČÍNSKY FOLKLÓR

Čínsky folklór je v našom prestredí jedna veľká neznáma. V nasledujúcej kapitole sa budeme venovať začiatkom folklóru v Číne. Okrem toho, folklór celkovo charakterizujeme a bližšie si priblížime obdobie najväčšieho rozmachu folklorizmu.

1.1.1 ZAČIATKY FOLKLÓRU V ČÍNE A JEHO CHARAKTERISTIKA

Začiatky folklóru v Číne sa datujú do 17. storočia pred našim letopočtom a spájajú sa s nápismi na vešteckých kostiach. Práve nápisy na vešteckých kostiach sú považované za najstaršie záznamy čínskeho písomníctva (Zhang Guangzhi, 1980).

V období od 6. do 3. storočia pred našim letopočtom sa všetky dôležité kultúrne momenty vrátane folklóru zapisovali. Z tohto obdobia sa nám zachovali klasické diela o Číne. K týmto dielam patrí napríklad: Kniha obradov, Kniha premien alebo aj Kniha piesní. Tieto klasické diela okrem svojej politickej a spoločenskej funkcie slúžili aj ako predloha pre kategorizáciu folklóru. Tendencia zapisovania pokračovala až do 20.

storočia, kedy sa folkloristi snažili vytvoriť nový koncept čínskeho folklóru vytvorením národnej identity v medzinárodnom kontexte. (Zhang Juwen, 2018)

Aby sme pochopili folklór v Číne a celkovo aj čínsku kultúru, musíme sa na danú problematiku pozrieť z niekoľkých hľadísk: (1) Obyvateľstvo Číny nikdy nebolo homogénnou skupinou či už po rodovej línii alebo v príbuzenských vzťahoch, jazykovo a taktiež ani nábožensky. (2) Čínska kultúra ako celok, vďaka jej polyteistickému náboženstvu prirodzene stojí v opozícii kultúram, pre ktoré je typický monoteistický pohľad na náboženstvo. (Zhang Juwen, 2015)

Okrem týchto dvoch faktorov, pri snahe definovať čínsky folklór, nemôžeme taktiež zabúdať na niektoré dôležité historické fakty: (A) Mnohé minoritné skupiny Číny, ktoré mali svoju kultúru už neexistujú alebo už nie sú známe pod svojím pôvodným názvaním, ale ich kultúrne zvyky sú stále zakorenené v čínskej kultúre. (B) Záznamy staré 2000 rokov ukazujú na medzikultúrne a aj medzikontinentálne styky. Daná výmena zahŕňala napríklad aj manželstvá, ktoré sú typické takmer pre všetky kultúry na svete. (C) Západný koloniálny koncept „rasy“ a „etickej príslušnosti“ neboli v Číne známe do 20. storočia. (D) Súčasný počet 56 národností (minzu, etnické skupiny) boli v Číne definované až v druhej polovici 20. storočia. To spôsobilo zmätok v politickej aj sociálnej sfére aj napriek tomu, že dané národnosti existovali už dávno pred ich vyčlenením. Toto všetko poukazuje na to, že folklór v Číne nie je viazaný na konkrétne etnické skupiny, ako je to pri definovaní čínskej kultúry ako celku, ale na spoločné folklórne zvyklosti. Folkloristika by sa preto mala zaoberať, v prvom rade, zmenami folklórnych tradícií. (Zhang Juwen, 2015)

Čínska folkloristika sa začala formovať na začiatku 20. storočia, kedy sa čínsky folklór začal vo veľkom kategorizovať. Niektoré prvky čínskeho folklóru sa nelíšia od folklóru iných kultúr. Avšak existuje jeden významný rozdiel medzi čínskym a západným folklórom, ktorý vznikol už 2000 rokov nazad. Folklór bol využívaný na implementáciu zásad etiky v polyteistickej Číne, zatiaľ čo pravidlá vyplývajúce z monoteistického náboženstva boli používané k regulácii spoločnosti židovsko-kresťanskej kultúry. Tento ideologický rozdiel medzi „právne riadeným Západom“ a „človekom riadenou Čínou (renzhi) / rituálmi vedenou Čínou (lizhi)“ je stále viditeľný (Zhang Juwen, 2018)

Americký folklorista a antropológ William Bascom vo svojom článku definoval štyri hlavné funkcie folklóru: (1) Folklór umožňuje ľuďom uniknúť pred nátlakom, ktorý

na nich vyvíja spoločnosť (rozprávky). (2) Folklór validuje kultúru tým, že odôvodňuje rituály, ktoré daná kultúra praktizuje. (3) Folklór má pedagogický podtext, pretože učí morálnym zásadám a hodnotám (strašidelné príbehy, príbehy o morálke). (4) Folklór je prostriedok použitia sociálneho nátlaku a uplatňovania sociálnej kontroly (Bascom, 1954).

Folklór sa v Číne vyznačoval aj tým, že si zachoval spoločenské normy a jednotu omnoho dlhšie a v omnoho väčšej mierke než ostatné kultúry. (1) Čas: Čína si udržala svoje hodnoty a vieru po dlhé stáročia. (2) Priestor: Folklór zjednotil v Číne podľa konfuciánskych princípov rôzne kultúry (Zhang Juwen, 2018).

Je jasné, že folkloristika je v dnešnom modernom svete globalizácie stále viac a viac potrebná na to, aby si jednotlivé národy vybudovali svoju vlastnú identitu.

1.1.2 FOLKLÓR V 20. STOROČÍ

Folkloristika je veda o folklóre. Existujú rôzne názory na to, kedy folkloristika vznikla na území Číny. Jednotlivé míľniky sú však jasne definované. Jeden z názorov považuje za vznik folkloristiky v Číne vznik (národnej) Folklórnej spoločnosti v roku 1927, jej následné obnovenie v roku 1943 a jej prebudovanie na Čínsku folklórnu spoločnosť v roku 1983. Ďalší názor na začiatok folkloristiky spája jej začiatky spolu s pôsobením folkloristov Huang Zunxian (1848–1905) a Zhang Liangcai (1870–1906). V rokoch 1910–1920 Cai Yuanpei, Lu Xun, Liu Bannong a Shen Yimo znemožnili založenie folklórnych štúdií v Číne. Následne v 30-tych rokoch Zhou Zuoren, Jiang Shaoyuan, Gu Jiegang, Zhong Jingwen a Lou Zikuang založili folklórne štúdiá (Zhang Juwen, 2018)

Väčšina čínskych folkloristov však pokladá za začiatok éry folkloristiky na území Číny Hnutie ľudovej piesne v roku 1918. Čína chcela využiť folklór ako nástroj na modernizáciu, aby zachránila národ pred úpadkom ríše a zahraničných síl (Prasenjit, 1995).

Mnohí novátorskí folkloristi presadzovali v Číne rôzne európske myšlienky ako napríklad evolucionizmus, sociálny Darwinizmus, etnológiu, sociológiu a antropológiu. Medzi nimi vznikli myšlienky ako: (1) folklór ako zbraň ideologickej revolúcie (2) folklór ako nástroj sociálnej reformy (3) folklór ako sila pre rozšírenie sociálnych zmien angažovaním obyčajných ľudí. Tieto myšlienky boli základom pre Hnutie štvrtého mája

v 10-tych až 20-tych rokoch 20. storočia. Práve tieto udalosti vytvorili bod zlomu v modernej Číne (Zhang Juwen, 2018).

1.2 SLOVENSKÝ FOLKLÓR

Slovenský folklór je mladší ako čínsky, jeho začiatky sa spájajú so Slovanmi. Náš folklór je všetkým dobre známy, takže v najbližšej kapitole len stručne zhrnieme najdôležitejšie fakty.

Zmienky o rôznych slovanských vetvách a ich ľudových tancoch sa začínajú v 6. storočí. Pramene z predfeudálneho a ranofeudálneho obdobia opisujú Slovanov ako tanečníkov a hudobníkov. Pri rôznych oslavách starých Slovanov sa uplatňovali obradné i zábavné tance (Dvořák, 2005). Tieto zmienky môžeme považovať za začiatky nášho folklóru. Vznik nášho folklóru môžeme zväzovať so vznikom slovanského folklóru.

Fakt, že sa Slovensko nachádza v srdci Európy má viacero dimenzií a je veľmi dôležitý aj z hľadiska folklóru. S týmto faktom sa spájajú a odvíjajú sa od neho mnohé historické a kultúrno-spoločenské procesy. Tradičná ľudová kultúra, ale najmä ústna ľudová slovesnosť, mali v 19. storočí na Slovensku kľúčový kultúrno-politický význam. Folklór nemal iba estetické atribúty, ale bol najmä politickým argumentom, že v mnohonárodnostnom Rakúsko-Uhorsku existuje národ, ktorý má svoj vlastný jazyk a aj keď nemá rozvinutú klasickú literatúru, je schopný tvorivosti vo folklórnej sfére. Z čoho vyplývalo, že má svoju vlastnú, originálnu kultúru (Profantová, 2011). Folklór pre náš nie veľmi početný národ znamenal možnosť identifikácie.

Vznik folklóru sa viaže na ľudové vrstvy obyvateľstva a tvorba sa najviac opierala o kultúru všedného dňa. Umelecká tvorba bola viazaná na praktické potreby človeka, ale estetický faktor bol taktiež prítomný. Výtvarný prejav sa viazal s ľudovým oblečením, rezbárstvom, kováčstvom a iným. Prejavy folklóru ako pieseň, rozpávka, povest' splňali nie len estetickú, ale aj výchovnú funkciu. V mnohých prípadoch sa využívali ako historické zdroje (Leščák a Sirovátka, 1982). Nemôžeme však tvrdiť, že sú plne relevantným historickým zdrojom.

V prísloviach, porekadlách a pranostikách sa stretávame s ľudovým videním sveta. Môžeme ich označiť za vedomosti a názory našich predkov na prírodu, prácu a rodinné vzťahy (Leščák a Sirovátka, 1982).

Folkloristika sa najviac začala rozvíjať v období 19. storočia. Toto obdobie je vo folkloristike na Slovensku obdobím zberateľstva a následne analytických a interpretačných aktivít (Profantová, 2011). Práve v tomto období sa folklór oproti minulosti začal veľmi značne a významne rozvíjať. Československá folkloristka dokonca dosiahla viaceré pozitívne výsledky a ocenenia na medzinárodnej úrovni.

2 FOLKLÓRNA LITERATÚRA

2.1 CHARAKTERISTIKA FOLKLÓRNEJ LITERATÚRY

Slovesný folklór má blízke a špecifické vzťahy s literatúrou. V našom prostredí sa okrem termínu folklór stretávame aj s termínom ústna slovesnosť alebo ľudová slovesnosť. Z daných termínov vyplýva, že predmetom ich bádania je umenie slova. Slovo sa skúma hovorené, ale aj písané. V mnohých krajinách sveta sa slovesný folklór označuje ako Folk-Literature (Leščák a Sirovátka, 1982). V Číne sa tento druh literatúry označuje ako 民间文学 (mínjiān wénxué).

Vzťah medzi folklórom a literatúrou je veľmi ťažké jednoznačne vymedziť. Literatúra sa začala budovať na už existujúcich základoch ústnej slovesnosti, čiže z toho vyplýva, že každá národná literatúra má svoje základy v ústnej slovesnosti. Niektoré národy nemali svoju písomnú kultúru a slovesné umenie v ústnej podobe bolo jediným možným riešením tradovania. Ústna slovesnosť existovala vo všetkých spoločenských vrstvách a mala omnoho väčší priestor pôsobenia ako písomná podoba. Vzťah medzi folklórom a literatúrou sa počas histórie menili. Boli obdobia kedy ich vzťah bol veľmi blízky, boli časy kedy tieto vzťahy boli vzdialené (Leščák a Sirovátka, 1982).

Tvrdenie, že literatúra a folklór sa líšia len rozdielnymi formami komunikácie, ústna a písomná, by bolo príliš zjednodušené. V súvislosti s vymedzovaním rozdielov sa musíme zamerať aj na nositeľov a prostredie pôsobenia folklóru. Termín folklórna tradícia predpokladá výrazovú a aj významovú ustálenosť. V tomto druhu literatúry prevažuje individuálny postoj k skutočnosti (Leščák a Sirovátka, 1982).

Folklór sa opiera o kolektívnu pamäť a odráža sa v ňom práve život kolektívu – ich názory a túžby, ich hodnotový systém a aj morálny profil. Toto všetko sa odrážalo na vzniku folklóru a folklórnej literatúry. Ústna slovesnosť sa tradovala ústnou formou (Leščák a Sirovátka, 1982)

2.2 DELENIE ČÍNSKEJ FOLKLÓRNEJ LITERATÚRY

Čínsky vzdelanci kategorizovali čínsku ľudovú literatúru do niekoľkých skupín: (1) mýty; (2) legendy; (3) rozprávky, ktoré sa ďalej delia na: (a) fantastické príbehy, (b) príbehy o živote, (c) bájky, (d) ľudové vtipy; (4) ľudové piesne a balady, ktoré tvoria podkategórie (a) pracovné piesne, (b) ceremoniálne piesne, (c) politické piesne, (d) ľúbostné piesne (e) **riekanky**; (5) eposy (Zhong Jingwen, 1986).

Toto delenie na skupiny zahŕňa všetky žánre čínskej folklórnej literatúry, delenie sa líši od pohľadu vzdelancov a ich teórií na našom území.

2.3 DELENIE SLOVENSKEJ FOLKLÓRNEJ LITERATÚRY

Existuje viacero teórií a úvah o tom, ako sa má deliť práve folklórna literatúra v našom prostredí. Názory rôznych folkloristov sa značne odlišujú. Na rozdiel od literatúry je ľudová slovesnosť omnoho zložitejšia, má viac rozmerov. Pri folklórnej literatúre sa často slovo spája s hudbou, gestami a pohybom. Folklórnu literatúru ovplyvňuje omnoho viac faktorov ako klasickú literatúru. Na ľudovú slovesnosť vplýva aj funkcia textu, interpret, situácia, v ktorej sa dané dielo prednáša (Leščák a Sirovátka, 1982).

Niektorí bádatelia chápu klasifikáciu žánrov klasickým spôsobom. Daný druh literatúry delia na lyriku, epiku a drámu. Jednotlivým literárnym druhom postupne odpovedajú pieseň, rozprávanie a divadelné hry a tie obsahujú svoje vlastné žánrové formy. V tejto teórii sú niektoré myšlienky chybné. Daná teória neberie do úvahy niektoré žánre, ktoré sa prelínajú, existuje napríklad aj veršovaná epika. Táto teória navyše zanecháva v úzadí niektoré folklórne formy, veľkú časť detského folklóru a aj malé folklórne formy (príslovia, hádanky, riekanky) (Leščák a Sirovátka, 1982).

Existuje schéma, v ktorej sa vyjadrujú vzťahy medzi jednotlivými žánrami vo folklórnej literatúre. Podľa tejto schémy k epike patria prozaické a piesňové žánre. K lyrike patria piesňové, hudobno-choreografické a piesňovo-choreografické žánre. K dráme patria obradový výjav, hra, ľudové divadlo (Leščák a Sirovátka, 1982). Túto teóriu považujem za presnejšiu, pretože berie do úvahy rozmanitosť folklórnej literatúry.

Nech už sa pridriavame ktorejkoľvek z týchto dvoch teórií, nič to nemení na tom, že v našom prostredí sa folklórna literatúra delí na lyriku, epiku a drámu, do ktorých následne zaradíme jednotlivé žánre.

3 DETSKÝ FOLKLÓR

3.1 KULTÚRA DETÍ

Podoba kultúry detí je daná nie len kognitívnymi schopnosťami detí a celkovým kontextom kultúry, ale je taktiež daná tradíciou, ktorá je predávaná z generácie na generáciu. Kultúra detí v mnohých aspektoch môže pripomínať subkultúru. Existuje však jeden výrazný rozdiel medzi kultúrou detí a typickou subkultúrou. Tento rozdiel spočíva v tom, že daná subkultúra nie je vnímaná kontroverzne. Kultúra detí je vždy spätá s kultúrou dospelých aj preto, že dospelí boli taktiež raz deťmi, a preto majú svoju skúsenosť z detstva. Kultúra detí je vnímaná nekonfliktne možno aj kvôli tomu, že veľká väčšina ľudí žije s deťmi alebo niekde v ich blízkosti. Zvláštnosti detskej kultúry sa najviac odrážajú v detskom folklóre (Bittnerová, 2011).

3.2 CHARAKTERISTIKA DETSKÉHO FOLKLÓRU

Detský folklór patrí medzi najživšie zložky ľudovej slovesnosti, ale aj celého folklóru (Leščák a Sirovátka, 1982).

Detský folklór môžeme rozdeliť do dvoch skupín. Jednu zo skupín tvorí *folklór pre deti*, ktorých reprezentantom je napríklad aj všetkým známa riekanka *Varila myšička kašičku*. (Bittnerová, 2011). V danej kategórii je tvorba poetická, piesňová a aj tanečná, ktorú tvoria dospelí a je adresovaná deťom a zároveň sa stala súčasťou života detí (Leščák a Sirovátka, 1982). Jednotlivé prvky môžeme považovať za nástroj hry dospelých s deťmi.

Druhá skupina je *vlastný folklór detí*. Sem môžeme zaradiť rôzne folklórne skladby, ktoré sa tradujú deťmi samotnými (Bittnerová, 2011). Patrí sem najrozličnejšia folklórna tvorba detí od riekaniak až po rôzne hry, ktoré vznikli v prostredí tých najmenších (Leščák a Sirovátka, 1982).

Niektoré skladby detského folklóru vieme jasne definovať či ich vytvorili dospelí alebo deti. Vieme teda určiť či sa jedná o folklór pre deti alebo o vlastný folklór detí. Napríklad uspávanka patrí do folklóru pre deti, nakoľko ich vytvorili dospelí. Riekanku môžeme zaradiť do vlastného folklóru detí. Avšak nie vždy je táto hranica jasne definovaná. Nie je možné rozoznať, či niektoré riekanky vznikli u detí alebo u dospelých. Existujú dokonca rôzne dôkazy o tom, že niektoré hry detí boli v minulosti obradmi dospelých, ktoré sa s postupom času preniesli k deťom (Leščák a Sirovátka, 1982).

V detskom folklóre hlavnú úlohu zohráva hra. Celý detský folklór do istej miery môžeme definovať ako „slovnú alebo piesňovú hru“. Svet detského folklóru môžeme definovať ako svet, v ktorom nič nie je nemožné, všetky výmysly a fantázie v ňom majú svoje miesto (Leščák a Sirovátka, 1982)

Detský folklór bol folkloristami objavený v období 19. storočia. Avšak samotná predstava, čo detský folklór vlastne znamená sa počas rokov menila. Na začiatku sa bádatelia úzko profilovali na folklórne prejavy detí a pre deti. Zamerali sa len na úzku časť folklórnych skladieb. Neskoršie metódy bádania sa neprofilovali len na folklórne hovorené prejavy, ale sa zamerali na detský folklór v širšom slova zmysle. Skúmali napríklad aj detské hračky v ľudovom prostredí a hry s nimi spojené (Bittnerová, 2011).

V 20. storočí sa detský folklór zbieral skôr na vedecké účely, než na popularizáciu tohto žánru. V posledných desaťročiach sa táto tendencia zmenil. Zbierky detského folklóru sú tvorené buď ako vedecké publikácie alebo stoja na pomedzí medzi vedeckou a populárnou literatúrou, alebo sú venované širokej verejnosti (Bittnerová, 2011).

Skúmanie detského folklóru sa počas histórie menilo, v súčasnosti bádatelia tento druh folklóru chápu v najširšom slova zmysle. Zaraďujú sem najrôznejšie zložky a to spôsobuje náročnosť a nejednoznačnosť delenia na žánre.

3.3 ŽÁNRY DETSKÉHO FOLKLÓRU

Detský folklór združuje niekoľko zložiek – slovo, hudbu, pohyb, rytmus a výtvarnú zložku. Z toho vyplýva, že vytvorenie systému v detskom folklóre je náročné a nejednoznačné (Bittnerová, 2011).

Do detského folklóru môžeme zaradiť rozličné prejavy od riekaniiek, hádaniiek až po rôzne rozprávania, piesne alebo hry. Jednou z vlastností detského folklóru je jej vekové odstupňovanie. V tomto druhu folklóru sa vyskytujú prejavy od najmenších detí až po hranicu dospelosti (Leščák a Sirovátka, 1982).

Čo sa týka *folklóru pre deti*, podľa Františka Bartoša sem môžeme zaradiť uspávanky, hry s nemluvnätom, detskú reč, modlitbičky, detské rozprávky, niektoré riekanky a detskú mytológiu, pod ktorou môžeme chápať napríklad strašenie detí bubákom (Bartoš, 1888). K *folklóru detí* zaraďujeme riekanky, hádanky a hry. V rámci týchto žánrov existuje veľa podskupín. Detský folklór si niekedy osvojuje aj celé žánre,

ktoré pôvodne patrili ku kultúre dospelých (Bittnerová, 2011). Niektoré detské hry boli prevzaté od dospelých.

Ak chceme popísať súčasný detský folklór len tradičné folklórne žánre na to nebudú dostatočné. Jednak je to preto, že sa zmenil sám detský folklór, ale došlo aj k zmene pohľadu bádateľov naň. Tradične sa do detského folklóru nezaraďovali texty prozaické. Avšak dnes je tomu inak a prozaické texty sem môžeme zaraďovať. Určovanie do akého žánru spadajú jednotlivé skladby detského folklóru je pomerne problematické dokonca aj pre dnešných odborníkov v danej oblasti. Jedna skladba môže byť zároveň definovaná ako riekanka, vypočítanka, detská pieseň, ale aj detská hra. Daná rôznorodosť je práve to, čo robí detský folklór naozajstným folklórom, ktorý sa prispôsobuje cieľom interpreta a nie naopak (Bittnerová, 2011).

3. 3.1 RIEKANKY

K pojmu riekanky folkloristi často prirad'ovali rôznorodé veršované, ale aj neveršované slovesné útvary. Medzi riekanky vždy patrili útvary, ktoré sa recitovali ako básničky – veršované aj neveršované. Niektorí folkloristi prirad'ovali k riekankám dokonca aj útvary, ktoré sa prekrývali a prepájali s inými žánrami (Hrabalová, 1959).

Riekanky môžeme označiť ako najrozšírenejší druh detského folklóru, často sa tam objavuje prírodný alebo zvierací motív. Medzi riekanky môžeme zaraďovať aj rozličné zvláštne formy prejavu. Môže sa jednať o rôzne posmešky, ktoré deti používajú ako veršovanky na mená, národy alebo aj telesné chyby. K riekankám môžeme zaradiť aj vyčítanky, ktoré deti používajú pred začiatkom rôznych hier. V týchto vyčítankách sa môžu používať deformované slová, cudzie slová, číslovky, ale môžu sa tam objaviť aj nezmyselné slabiky. (Leščák a Sirovátka, 1982).

K riekankám môžeme zaradiť aj rôzne verše a rýmy, ktoré sa využívajú v hrách s malými deťmi, v hrách starších detí alebo aj v detských obradoch, môže sa jednať o rôzne koledy a podobne (Leščák a Sirovátka, 1982).

Okrem už spomenutých druhov, sem môžeme zaradiť aj posmevačné rozprávky a posmešné odpovede alebo aj jazykolamy a iné jazykové hry (Leščák a Sirovátka, 1982).

Veľmi zaujímavým prvkom riekaniek je ich logika. Využívajú sa dialógy, prudké repliky a voľné asociácie. Vo veršoch sa často vyskytuje rým, ktorý môže spájať dohromady rozmanité veci, sú tu prechody od jednej veci k druhej, od jednej myšlienky

k druhej. Často dochádza k vytváraniu nových slov a vnikajú neologizmy (Leščák a Sirovátka, 1982).

3. 4 FUNKCIE DETSKÉHO FOLKLÓRU

Jedným z dôležitých prvkov živého folklóru, akým detský folklór bezpochyby je, je aj to, že jeho existenciu nemôžeme definovať len samú o sebe, ale musíme si uvedomiť, že plní mnoho funkcií v komunikácii medzi ľuďmi. Detský folklór sa udržuje preto, že je potrebný na uľahčenie komunikácie detí a zároveň môže deťom sprostredkovať a vysvetliť niektoré pre nich zložité témy (Bittnerová, 2011).

Mnohí ľudia si chybne myslia, že jedinou funkciou detského folklóru je zábavná funkcia, čiže jediným jeho cieľom je dieťa zabaviť. Bezpochyby dieťa využíva folklór na zábavu, ale nemôžeme tvrdiť, že to je jediný prínos pre dieťa. Zábavná funkcia niekedy zohráva najdôležitejšiu rolu, čo je v podstate logické, keďže by inak detský folklór neuspel v konkurencii, ktorú predstavujú rozličné kultúrne formy a skladby (Bittnerová, 2011).

Niekedy sa nám môže zdať, že folklór je pre deti len východiskom z nudy a na zaplnenie voľného času. Táto myšlienka je však chybná, je potrebné si uvedomiť aké bohatstvo sa skrýva práve v tomto druhu folklóru. Detský folklór nám ponúka širokú škálu vysvetlení dôležitých obsahov a momentov života národa a ľudí (Bittnerová, 2011).

Okrem toho všetkého folklór je aj nástrojom spájania ľudí, v prípade detského folklóru spájania detí medzi sebou alebo sa spájajú dospelí a deti. Folklorne skladby im dávajú pocit, že majú k sebe z nejakého dôvodu blízko. Deti si dokonca veľmi často medzi sebou pomocou folklórnych skladieb dokazujú, čo vedia a aj radi prekvapujú svojich vrstovníkov svojimi znalosťami. Inokedy opäť skúšajú, kto je úspešnejší v rozličných hrách a tým si upevňujú svoju pozíciu v kolektíve. Keďže k folklóru patria aj rôzne posmešky, z toho vyplýva, že cieľom detí je občas zabaviť sa na účet druhého dieťaťa alebo ho vyprovokovať k reakcii. Malé deti si vymýšľajú posmešky na mená, staršie deti môžu pridávať mená k riekankách o milostnom vzťahu chlapca a dievčaťa (Bittnerová, 2011).

Omnoho zásadnejšie sú však formuly a riekanky, ktoré deti učia morálne zásady a vyjadrujú určitý morálny postoj. Jednou z takýchto zásadných morálnych tém je aj téma dodržania slova a žalovania (Bittnerová, 2011).

Detský folklór zohráva v živote detí veľkú úlohu, prepája praktickú a výchovnú funkciu s poéziou a umením. Jednotlivé skladby sa rodia spontánne a vyplývajú zo života, ale zároveň každá skladba spĺňa určitý účel. V dnešnej uponáhľanej dobe je veľmi dôležité pre každé dieťa, či sa od útleho veku stretáva s prejavmi folklóru alebo nie. Práve v detskom veku sa rozhoduje, aký bude mať vzťah dieťa k ľudovej kultúre národa v dospelom veku (Leščák a Sirovátka, 1982).

3. 5 UDRŽOVANIE DETSKÉHO FOLKLÓRU

Detský folklór má určité nemenné prvky, ktoré si deti predávajú medzi sebou, alebo ich trajú dospelí. Detský folklór je živý a prepája tradície so súčasným kultúrnym kontextom (Bittnerová, 2011). Prepojenie minulosti a súčasnosti je veľmi dynamické. To, čo je dôležité si deti určujú samy. Detský folklór tvoria všeobecne známe, tradované skladby, ktoré poznajú všetky deti. Tieto skladby môžu rôzne deti poznať v rôznych variáciách (Bittnerová, 2011).

Hlavným pokračovateľom a šíriteľom detského folklóru sú samozrejme deti. Avšak nie sú to výlučne len oni. Vplyv na folklór detí majú aj dospelí. Dospelí učia deti jednotlivé skladby, často práve oni pozmeňujú ich varianty (Bittnerová, 2011).

Rozličné opakovania, princípy náhody, ale aj zdobneniny a samozrejme bezprostredný vzťah k životu a prírode spojené s obrovskou fantáziou, to všetko je pre detský folklór mimoriadne dôležité.

4 PRAKTICKÁ ČASŤ

V praktickej časti práce sa zameriame na vybraných 40 čínskych detských riekaniiek (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017; Ri you suo song: xiaoxue er nianji, 2017) (PRÍLOHA č.1) a 40 slovenských detských riekaniiek (Veľká kniha riekaniiek, 2014; Slovenské ľudové riekanky, 2018) (PRÍLOHA č.2). Zdrojom pre čínske detské riekanky boli učebnice, ktoré slúžia ako učebné materiály pre deti na základných školách v Číne. Konkrétne sa jedná o publikácie 亲近母语 日有所诵 (*qīnjìn mǔyǔ rì yǒu suǒ sòng*) 小学一年級 (*xiǎoxué yī niánjī*) a 小学二年級 (*xiǎoxué èr niánjī*), ktoré majú deťom pomôcť pri rozvíjaní svojho materinského jazyka a aj pri zlepšovaní svojich schopností čítania. Slovenské detské riekanky sú vybrané z kníh *Veľká kniha riekaniiek* (zostavila Mária Štefánová) a *Slovenské ľudové riekanky* (zostavili Martin a Lenka Izákovi), ktoré obsahujú výber riekaniiek, a ktoré sa v našom prostredí často objavujú a sú populárne medzi deťmi. Riekanky budú kategorizované do skupín na základe ich tematiky. Ďalej preskúmame tendenciu využitia básnických trópov a figúr v riekankách, budeme sa teda zameriavať na množstvo použitých metafor, metonymií, anafor, epifor, epanastrôf a iných umeleckých prostriedkov, ktoré sa vyskytujú. Okrem toho, sa zameriame aj na poetickú formu daných riekaniiek. Preskúmame či sa dané riekanky rýmujú alebo je tomu naopak, ďalej budeme zisťovať ich rytmus.

4.1 KATEGORIZÁCIA PODĽA TEMATIKY

Prvou vytýčenou úlohou je kategorizácia čínskych a slovenských detských riekaniiek na základe ich tematiky. Najskôr sa zameriame a roztriedime čínske riekanky, následne sa budeme venovať a kategorizovať slovenské riekanky. Na konci podkapitoly sa bude nachádzať diskusia, v ktorej jednotlivé kategórie porovnáme. Pri kategorizácii sa budeme držať hlavnej témy a motívov jednotlivých riekaniiek. Pre kategorizáciu podľa tematiky je vybraných 40 riekaniiek. Toto množstvo považujem za dostatočné pre vytvorenie kategórií, ktoré reprezentujú celú škálu a bohatstvo riekaniiek ľudovej literatúry jednotlivých národov.

4.1.1 TEMATIKA ČÍNSKYCH RIEKANIEK

Zo 40 čínskych detských riekaniiek sa vytvorilo 5 kategórií. Do jednotlivých kategórií sú riekanky zaradené na základe použitej témy a motívov do skupín. Niektoré riekanky bolo náročné priradiť len k jednej z kategórií. Podrobnejšie sú tieto sporné

momenty objasnené pri konkrétnych kategóriách. Každá z vytvorených skupín obsahuje minimálne 3 riekanky.

Vytvorené kategórie:

- Prírodné a rastlinné motívy
- Zvieratá
- Aktivity
- Sviatky
- Iné

Najpočetnejšou vytvorenou kategóriou je *kategória aktivity*. Naopak, najmenej riekaniiek je zaradených do *kategórie sviatky*.

Kategória prírodné a rastlinné motívy. Táto kategória obsahuje 8 riekaniiek. Riekanky v tejto kategórii: 看月亮 (kàn yuè liàng), 高高山上一条藤 (gāo gāo shān shang yì tiáo téng), 桃树和梨树 (táo shù hé lí shù), 十二月水果 (shí èr yuè shuǐ guǒ), 黄河谣 (huáng hé yáo), 什么花春天最早开 (shén me huā chūn tiān zuì zǎo kāi), 小姑娘 (xiǎo gū niang), 九九歌 (jiǔ jiù gē). V kategórii *prírodné a rastlinné motívy* sa nachádzajú riekanky, ktoré opisujú rôzne prírodné javy alebo určitým spôsobom súvisia s prírodou. Ako už napovedá aj názov tejto kategórie, okrem už spomínaných motívov sú sem zaradené aj riekanky, v ktorých sa spomínajú rozličné rastliny a ich plody.

V riekanke 看月亮 (kàn yuè liàng) sa opisujú fázy mesiaca. Dieťa sa zoznami s tým, že mesiac mení svoj tvar a zároveň zistí kedy a aký tvar mesiac nadobúda.

高高山上一条藤 (gāo gāo shān shang yì tiáo téng) je riekanka, v ktorej sa opisuje vysoká hora, na ktorej rastie rastlina. Je tam zavesený zvonec, ktorý keď zafúka vietor zazvoní.

Riekanka 桃树和梨树 (táo shù hé lí shù) pomôže dieťaťu pri rozoznávaní stromov broskyne a hrušky. Tento rozdiel spočíva vo výške stromu a tvare listov.

V riekanke 十二月水果 (shí èr yuè shuǐ guǒ) sa opisuje všetkých dvanásť mesiacov v roku a ovocie, ktoré je typické pre podnebné pásmo v Číne.

黄河谣 (huáng hé yáo) je riekanka, v ktorej sa postupne kladú rozličné otázky týkajúce sa druhej najdlhšej rieky Číny Žltej rieky, na ktoré sa v nasledujúcej časti riekanky odpovedá.

Riekanka 什么花春天最早开 (shén me huā chūn tiān zuì zǎo kāi) sa môže svojím obsahom javiť ako riekanka, ktorá by mohla spadať aj do kategórie zvierat. V danej riekanke dieťa pomocou schémy otázka – odpoveď spoznáva rastliny a zvieratá, ktoré sú typické pre jednotlivé ročné obdobia. Aj napriek tomu, že sa v riekanke spomínajú aj zvieratá, zastávam názor, že dôležitejším motívom pre túto riekanku je práve príroda a rastliny, čomu napovedá aj samotný názov riekanky, ktorý znie: Ktorý kvet na jar kvitne najskôr?

V riekanke 小姑娘 (xiǎo gū niang) sa spomínajú rôzne rastliny, z toho dôvodu som ju taktiež zaradila ku kategórii prírodné a rastlinné motívy.

九九歌 (jiǔ jiǔ gē) je riekanka, v ktorej sa opisujú rôzne obdobia v roku a aj to, ako sa mení príroda. Na opis období v roku je použitý lunárny kalendár.

Z krátkych obsahov jednotlivých riekaniiek vyplýva, že každá z riekaniiek skutočne opisuje prírodu a javy s ňou spojené.

Kategória zvieratá. Do tejto kategórie je zaradených 9 riekaniiek, jedná sa o riekanky: 小老鼠 (xiǎo lǎo shǔ), 一个蛤蟆一张嘴 (yí gè há ma yì zhāng zuǐ), 老鼠抬花轿 (lǎo shǔ tái huā jiào), 谁会 (shéi huì), 谁的耳朵 (shéi de ěr duo), 燕子的话 (yàn zi de huà), 错了歌 (cuò le gē), 老鼠嗅着油豆香 (lǎo shǔ xiù zhe yóu dòu xiāng), 高高山上一头牛 (gāo gāo shān shang yì tóu niú).

V riekanke 小老鼠 (xiǎo lǎo shǔ) sa opisuje myška, ktorá je v detských skladbách populárna a často spomínaná.

一个蛤蟆一张嘴 (yí gè há ma yì zhāng zuǐ) je riekanka, v ktorej sa opisuje žaba a jej časti tela. Dieťa sa okrem iného učí aj počítat', pretože sa tu spomína, že jedna žaba má dve oči a štyri nohy a dve žaby majú štyri oči a osem nôh.

Riekanka 老鼠抬花轿 (lǎo shǔ tái huā jiào) opisuje rôzne aktivity, ktoré vykonávajú myši. Toto je už druhá riekanka, v ktorej sa spomína myš. Myš však nie je jediným zvierat'om danej riekanky. V deji riekanky sa objavuje aj mačka.

谁会(shéi huì) je riekanka, v ktorej sa dieťa pomocou schémy otázka – odpoveď zoznamuje s rôznymi zvieratami a ich schopnosťami. V tejto riekanke sa nespomína len jedno zviera, ale spomína sa ich hneď niekoľko. Konkrétne sa jedná o vtáka, rybu, koňa, červíka.

V riekanke 谁的耳朵 (shéi de ěr duo) sa opäť formou otázka – odpoveď dieťa zábavným spôsobom učí o rôznych zvieratách. V tejto riekanke sa kladú otázky ohľadom uší zvierat a následne sa tam nachádza odpoveď. Spomína sa tu somár, kôň, slon, mačka, opica a pes. Dieťa sa okrem zvierat zároveň učí poznávať aj tvary.

Riekanka 燕子的话 (yàn zi de huà) je skladba, ktorej obsah rozpráva lastovička.

错了歌 (cuò le gē) je podľa názvu chybná riekanka. Princípom danej riekanky je, že vo všetkých veršoch sa nazývajú zvieratá a ich aktivity, ktoré v skutočnosti tieto zvieratá nevykonávajú. Na konci riekanky je otázka či všetko, čo deti povedali bolo správne. Pre deti, ktoré všetky tieto zvieratá a ich činnosť poznajú je zábavné, že celá riekanka je postavená nesprávne.

V riekanke 老鼠嗅着油豆香 (lǎo shǔ xiù zhe yóu dòu xiāng) sa opäť spomína myš.

Riekanka s názvom 高高山上一头牛 (gāo gāo shān shang yì tóu niú) opisuje kravu, ktorá je na hore a opisujú sa tu jej časti tela.

Kategória aktivity. Do tejto kategórie som zaradila 11 riekaniek: 浇麦歌 (jiāo mài gē), 找朋友 (zhǎo péng you), 摇摇摇 (yáo yáo yáo), 开城门 (kāi chéng mén), 大家拢来做把戏 (dà jiā lǒng lái zuò bǎ xì), 柱子和树子 (zhù zi hé shù zi), 板凳歪歪 (bǎn dèng wāi wāi), 小花鼓 (xiǎo huā gǔ), 盖花楼 (gài huā lóu), 种葫芦 (zhòng hú lu), 捶衣裳 (chuí yī shang).

Riekanka 浇麦歌 (jiāo mài gē) sprevádza deti počas hry.

找朋友 (zhǎo péng you) je takisto ako predchádzajúca riekanka sprievodným prvkom hry pre deti.

摇摇摇 (yáo yáo yáo) je uspávanka, ktorá sa spieva dieťaťu, aby rýchlejšie zaspalo. Takže daná riekanka sprevádza dieťa počas zaspávania.

开城门 (kāi chéng mén) je sprievodnou riekankou počas detských hier.

V riekanke 大家拢来做把戏 (dà jiā lǒng lái zuò bǎ xì) sa vyzývajú deti a vlastne všetci k hre. Všetci budú veselí a budú spievať.

Riekanka 柱子和树子 (zhù zi hé shù zi) opisuje ako Zhuzi stratil zajačika a Shuzi nohavice. Počas toho ako hľadali svoje veci Zhuzi našiel nohavice Shuzi a ten našiel zajačika Zhuzi. Nakoniec si jednotlivé veci navzájom vrátili. Podľa môjho názoru, riekanka má za cieľ naučiť dieťa morálnym hodnotám. Je dôležité deťom ukázať už v útlom detstve, že brat cudzie veci sa nemá. Zároveň dieťa vidí, že ak bude poctivé vráti sa mu to podobným spôsobom.

板凳歪歪 (bǎn dèng wāi wāi) je riekanka, ktorá sprevádza dieťa počas hry.

V riekanke 小花鼓 (xiǎo huā gǔ) sa opisuje ako dieťa omylom zničilo bubon, na ktorom je nakreslený tiger. Jeho mama následne vzala látku a bubon opravila.

Riekanka 盖花楼 (gài huā lóu) ako mnohé ostatné riekanky sprevádzajú deti počas ich aktivít a hier.

种葫芦 (zhòng hú lu) je riekanka, ktorá opisuje sadenie tekvice.

V riekanke 捶衣裳 (chuí yī shang) sa opisuje, ako dievča perie oblečenie a následne ho suší.

Z vyššie uvedených obsahov jednotlivých riekaniek je jasne vidieť, že každá z riekaniek opisuje aktivitu ľudí alebo slúži ako sprievodný element počas detských aktivít a hier. Daná kategória je spomedzi piatich kategórii najpočetnejšia. Nejedná sa však o výrazný rozdiel v pomere k ostatným kategóriám.

Kategória sviatky. Táto kategória je najmenej početná, zo 40 riekaniek je sem zaradených len 5 riekaniek: 中秋节 (zhōng qiū jié), 贴窗花 (tiē chuāng huā), 粽子香 (zòng zi xiāng), 大年初一扭一扭 (dà nián chū yī niǔ yì niǔ), 十二月子 (shí èr yuè zi). Hoci sa jedná o najmenšiu kategóriu rozhodne ju nemožno nazvať najmenej podstatnou. Práve naopak každý národ sú ich tradičné sviatky veľmi podstatné a nie je tomu inak ani v prípade Číny. V ich prípade sa to odrazilo aj na detskom folklóre.

中秋节 (zhōng qiū jié) je riekanka, ktorá opisuje tradičný čínsky sviatok stredu jesene. Tento sviatok patrí k najobľúbenejším sviatkom Číny. Riekanka dieťa zoznamuje s tradíciami, ktoré sa spájajú s daným sviatkom. K takýmto tradíciám môžeme priradiť tradičné mesačné koláčiky, ktoré sa jedia práve počas tohto sviatku.

Riekanka 贴窗花 (tiē chuāng huā) by sa mohla zaradiť aj do kategórie aktivity, avšak dej riekanky je úzko spätý práve s obdobím Čínskeho nového roku, takže ju môžeme zaradiť do kategórie sviatky. V riekanke sa opisuje tradícia lepenia dekorácií vystrihnutých z papiera na okno.

V riekanke 粽子香 (zòng zi xiāng) sa dej venuje festivalu dračích lodí a typickému jedlu s názvom zongzi, ktoré sa spája s týmto obdobím v roku.

大年初一扭一扭 (dà nián chū yī niǔ yī niǔ) je riekanka, ktorá opisuje očakávanie najväčšieho a najdôležitejšieho sviatku v Číne – Čínskeho nového roku.

Riekanka 十二月子 (shí èr yuè zi) postupne dieťaťu rozkrýva sviatky počas celého roku. Riekanka postupne opisuje všetkých dvanásť mesiacov v roku a sviatky, ktoré sa oslavujú.

Kategória iné. V tejto kategórii sú riekanky, ktoré nezapadajú do žiadnej z predošlých kategórií, teda ich tematika je odlišná od predošlých riekaniek. Jednotlivé riekanky nemajú medzi sebou nijaké obsahové prepojenie, preto nebolo možné vytvoriť kategóriu s charakteristickejším názvom. Patrí sem 7 riekaniek: 盆和瓶 (pén hé píng), 屋里点盏灯 (wū li diǎn zhǎn dēng), 板凳和扁担 (bǎn dèng hé biǎn dan), 从前有座山 (cóng qián yǒu zuò shān), 八十八只八哥鸟 (bā shí bā zhī bā ge niǎo), 老头灯 (lǎo tóu dēng), 高高山上一棵麻 (gāo gāo shān shang yì kē má).

Riekanka 盆和瓶 (pén hé píng) je tradičnou čínskou slovnou prešmyčkou. Má za cieľ naučiť výslovnosť a aj niekoľko základných znakov. Okrem toho, deti riekanka učí ako sa jednotlivé slová spájajú dokopy a aj to, ako sa vytvárajú jednoduché vety (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017). Prešmyčku možno považovať za náročnú na výslovnosť, ale zároveň za dômyselne premyslenú. Dieťa môže zaujať práve to, že sa môže ľahko pomýliť a to ho inšpiruje k následnému opätovnému čítaniu alebo recitovaniu.

V riekanke 屋里点盏灯 (wū li diǎn zhǎn dēng) má za cieľ naučiť dieťa výslovnosť niektorých slabík a tónov.

板凳和扁担 (bǎn dèng hé biǎn dan) je riekanka, v ktorej sa opisuje lavička a palica na nosenie predmetov cez plece.

Riekanka 从前有座山 (cóng qián yǒu zuò shān) zaujímavým a pre dieťa rozhodne pútavým spôsobom prináša napätie. Riekanka je postavená na odkrývaní nových predmetov, ktoré sú menšie ako tie predchádzajúce. Na začiatku sa spomenie hora, na ktorej sa nachádza chrám. V chráme sa nachádza sud, v sude sa nachádza miska. Podobným spôsobom odkrývania menších a menších predmetov pokračuje aj zvyšok riekanky.

八十八只八哥鸟 (bā shí bā zhī bā ge niǎo) je jazykolam, ktorý dieťa môže na začiatku hovoriť alebo čítať pomaly a neskôr môže tempo výslovnosti zrýchľovať, čo vie dieťa zaujať a pobaviť zároveň.

老头灯 (lǎo tóu dēng) je humorne ladená detská riekanka, ktorá má za cieľ naučiť dieťa morálnym zásadám.

Z uvedených príkladov vyplýva, že riekanky v danej kategórii nie len opisujú rozličné témy, ale slúžia aj k odlišnému účelu.

4.1.2 TEMATIKA SLOVENSKÝCH RIEKANIEK

Slovenské detské riekanky sú roztriedené do 4 kategórií. Pre porovnanie v čínskych riekankách je vytvorených až 5 kategórií. Chýba tu kategória sviatkov, do ktorej z vybraných 40 slovenských riekaniek nezapadala ani jedna riekanka.

Vytvorené kategórie:

- Prírodné a rastlinné motívy
- Zvieratá
- Aktivity
- Iné

Najpočetnejšou skupinou je *kategória aktivity*. Najmenej početnou kategóriou je *kategória prírodné a rastlinné motívy*.

Kategória prírodné a rastlinné motívy. Do tejto kategórie som zaradila 3 riekanky: *Padá sniežik, padá; Sadaj, slnko, sadaj; Spadla hruška zelená.*

Riekanka *Padá sniežik, padá* sa venuje zimnému obdobiu. *Sadaj, slnko, sadaj* je riekanka, v ktorej sa prihovárame k slnku. V riekanke *Spadla hruška zelená* sa opisuje hruška, ktorá spadla zo stromu. Všetky tieto riekanky teda preukázateľne spájajú s prírodou.

Kategória zvieratá. Táto kategória obsahuje celkovo 11 riekaniek z celkového počtu 40: *Močila konope, močila; Ťap, ťap, ťapušky; Medved'ku, daj labku; Varila myšička kašičku; Mám ja kone vrané kone; Zjedzte ma, vlčky, zjedzte; Mala som milého; Ovečka, ovečka; Slimák, slimák, vystrč rožky; Cupká zajko po trávičke; Bude zima, bude mráz.*

Močila konope, močila je riekanka, v ktorej sa dievča prihovára k žabe. Dej riekanky *Ťap, ťap, ťapušky* sa venuje mačkám. Už podľa názvu riekanky *Medved'ku, daj labku* je zjavné, že riekanka sa obsahovo venuje medveďovi. *Varila myšička kašičku* je veľmi populárna riekanka, ktorú pozná veľká väčšina detí. Aj v danej riekanke je už podľa názvu jasné, akému zvierat'u sa riekanka venuje. Nasledujúce riekanky: *Mám ja kone vrané kone; Zjedzte ma, vlčky, zjedzte; Ovečka, ovečka; Slimák, slimák, vystrč rožky; Cupká zajko po trávičke* sú taktiež podľa názvu jednoznačné. V riekanke *Mala som milého* sa spomínajú myši a mačky. Je to jediná riekanka, ktorá sa venuje dvom zvieratám. *Bude zima, bude mráz* je detská riekanka, v ktorej sa dieťa prihovára vtákovi a zaujíma sa o jeho osud počas zimného obdobia.

V prípade slovenských riekaniek nemôžeme určiť najčastejšie spomínané zviera. Kritériom pre zaradenie riekaniek do tejto kategórie bolo, aby riekanka buď opisovala určité zviera a jeho činnosť alebo zobrazovala to, ako sa človek prihovára zvierat'u.

Kategória aktivity. Jedná sa o najväčšiu kategóriu, celkovo je sem priradených až 22 riekaniek: *Bola jedna babka; Zlatá brána otvorená; Kolo kolo mlynské; Oli-oli Janko; Hijo-heta na koničku; Kom-kom-kominár; Kukulienka, kde si bola; Maličká som, húsky pasiem; Prší, prší, len sa leje; Osievame múčku; Ide vláčik, ši-ši-ši; Išiel Macek do Malaciek; Anička, dušička, kde si bola; Fidli, fidli, na husličky; Keď som húsky pásala; Do hory ma poslali; Šli dievčence vence viť; Jedna druhej riekla; Šiby, ryby, šibačka; Ťapi, ťapi, ťapkám; Tancuj, tancuj, vykrúcaj Pec nám spadla.* Hoci sa môže zdať,

že niektoré riekanky by mohli spadať aj do viacerých kategórií, kritériá pre výber boli jasné obsah musel popisovať určitú aktivitu dieťaťa alebo dospelého alebo riekanka sprevádza dieťa pri určitej činnosti.

Riekanky *Zlatá brána otvorená; Kolo kolo mlynské; Oli-oli Janko; Hijo-heta na koničku; Osievame múčku; Ide vláčik, ši-ši-ši; Fidli, fidli, na husličky; Šiby, ryby, šibačka; Ťapi, ťapi, ťapkám* sprevádzajú dieťa pri rôznych aktivitách. Dané riekanky sú sprevádzané aj pohybovou aktivitou, čo je pre dieťa zaujímavé a pútavé. Zastávam názor, že práve pohybové aktivity, ktoré sprevádzajú riekanky pomáhajú dieťaťu si jednoduchšie a rýchlejšie zapamätať slová riekaniek.

Bola jedna babka; Kom-kom-kominár; Kukulienka, kde si bola; Maličká som, húsky pasiem; Išiel Macek do Malaciek; Anička, dušička, kde si bola; Keď som húsky pásala; Šli dievčence vence viť; Jedna druhej riekla; Pec nám spadla; Prší, prší, len sa leje; Do hory ma poslali; Tancuj, tancuj, vykrúcaj sú riekanky, ktoré opisujú aktivity ľudí. V niektorých z týchto riekaniek sa opisuje aktivita z pohľadu prvej osoby, čiže sa jedná o rozprávanie v prvej osobe. Vo zvyšných riekankách sa opisuje aktivita človeka v tretej osobe, čiže dieťa hovorí o tom, že určité osoby vykonávajú činnosť.

Kategória iné. Daná kategória obsahuje 4 riekanky: *En ten tičky; Cip-cip-cipovička; A tie vrabce z toho trnia; Jeden, dva, tri, štyri, päť*. Táto kategória riekaniek je opäť, ako v prípade čínskych riekaniek, natoľko rôznorodá, že nebolo možné vytvoriť kategóriu s charakteristickým názvom. Riekanka *En ten tičky* je vypočítanka, riekanka *A tie vrabce z toho trnia* je jazykolamom, v ktorom dieťa musí často vyslovovať spoluhlásky r/ř a s/š. Dieťa sa môže ľahko pomýliť, čo môže byť zábavné a inšpirovať dieťa k opakovanému recitovaniu. Deti často, keď už zvládajú výslovnosť danej riekanky zrýchľujú tempo výslovnosti. Pomocou riekanky *Jeden, dva, tri, štyri, päť* sa dieťa hrovou formou učí počítat'. *Cip-cip-cipovička* tiež môžeme považovať za jazykolam.

DISKUSIA: POROVNANIE TEMATIKY V ČÍNSKYCH A SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH

Z vybraných 40 čínskych a slovenských detských riekaniek sú vytvorené rôzne kategórie. Vytvorené kategórie: *prírodné a rastlinné motívy, zvieratá, aktivity, sviatky a iné*. V čínskych riekankách vzniklo všetkých 5 kategórií, v slovenských riekankách vznikli len 4 kategórie. Oproti čínskym riekankám v slovenských riekankách vzniklo teda o jednu kategóriu menej. V slovenských detských riekankách chýba *kategória sviatkov*.

Kategória prírodné a rastlinné motívy. V danej kategórii sa nachádza 8 čínskych a 3 slovenské detské riekanky. Slovenské riekanky sa zameriavajú na zimné obdobie, ovocie a v jednej riekanke sa dieťa prihovára k slnku. Čínske riekanky sú v danej kategórii tematicky omnoho bohatšie, čo vychádza aj z väčšieho množstva zaradených riekaniek. Tematická zhoda nastala len v tom, že obsah aj čínskych aj slovenských riekaniek sa venuje aj ovociu. Čínske riekanky opisujú: fázy mesiaca, hory, rôzne rastliny a stromy a ovocie. Jedna riekanka sa dokonca venuje jednej z najdôležitejších riek Číny Žltej rieke.

Kategória zvieratá. Do tejto kategórie som zaradila 9 čínskych a 11 slovenských detských riekaniek. Nie je možné určiť, ktoré riekanky sú bohatšie a pre dieťa zaujímavejšie, pretože je rozdiel v tom, ako sú jednotlivé riekanky obsahovo postavené. Slovenské riekanky sú stavané tak, že v každej riekanke sa buď opisuje alebo sa prihovárane len k jednému zvieratú. Vo vybraných slovenských detských riekankách je aj jedna výnimka. V riekanke *Mala som milého*, sa zároveň spomínajú aj mačka aj myš. Avšak spojenie viacerých zvierat v jednej riekanke je v slovenských riekankách skôr výnimkou. Čínske riekanky sú obsahovo postavené odlišne. Riekanky opisujú buď jedno zviera, alebo sa v riekankách spomína väčšie množstvo zvierat. Jedno zviera je spomínané napríklad v riekanke 一个蛤蟆一张嘴 (yí gè há ma yì zhāng zuǐ), v ktorej sa hovorí len o žabe. Naopak, viac zvierat je opísaných v riekankách 谁会 (shéi huì) a 谁的耳朵 (shéi de ěr duo).

Kategória aktivity. Do tejto kategórie som zaradila 11 čínskych a 22 slovenských detských riekaniek. V rámci slovenských riekaniek teda do tejto kategórie spadá viac ako polovica riekaniek. Riekanky aj v slovenčine aj v čínštine opisujú určitú aktivitu človeka alebo sprevádzajú dieťa pri nejakej činnosti. Jednotlivé riekanky sú kultúrne ovplyvnené prostredím, v ktorom vznikli.

Kategória sviatky. Daná kategória vznikla len v rámci čínskych riekaniek. Z vybraných 40 slovenských riekaniek tematicky nezapadla ani jedna riekanka. Čo sa týka tematiky sviatkov, v slovenskej ľudovej slovesnosti, rozhodne nie je vynechaná a opomenutá. Čínske detské riekanky sú v tomto smere bohatšie. Do tejto kategórie zapadlo až 5 riekaniek, ktoré majú dvojitú stavbu obsahu. Dieťaťu buď opisujú zvyky a tradície niektorých významných čínskych sviatkov, alebo mu vysvetľujú kedy sa jednotlivé sviatky oslavujú.

Kategória iné. V obidvoch jazykoch sa do danej kategórie dostali riekanky, ktoré sú obsahovo rôznorodé a nebolo možné teda vytvoriť kategóriu, ktorá by mohla charakterizovať všetky zvyšné riekanky. V tejto kategórii sú 4 slovenské detské riekanky a 7 čínskych riekaniek. Medzi čínskymi a slovenskými riekankami v danej kategórii došlo aj k zhode. Zhoda nastala v oblasti jazykolamov. V každom z národov sa teda dieťa z útleho detstva učí vyslovovať náročnejšie spojenia hlások, čo mu pomáha rozvíjať rečové schopnosti. V obidvoch jazykoch môžeme pozorovať, že takéto riekanky sú skôr výnimkou ako pravidlom. Preto je možné konštatovať, že predsa len je dôležitejšie pri rozvíí prvotných jazykových schopností dieťaťa jednoduchšie riekanky a jazykolamy sú používané na ozvláštnenie.

4.2 RÝM

Rým môžeme definovať ako zvukovú zhodu dvoch koncov slov na konci veršov a poloveršov (Hrabák, 1987). V nasledujúcej kapitole sa zameriame na tento druh zvukovej zhody. Najskôr sa zameriame na rým v čínskych detských riekankách. Následne analyzujeme rým, ktorý sa vyskytuje v slovenských detských riekankách. V diskusii následne bude porovnaný výskyt a použitie rýmu v detských riekankách jednotlivých národov.

4.3.1 RÝM V ČÍNSKYCH RIEKANKÁCH

Tabuľka 1. Rým v čínskych riekankách

NÁZOV RIEKANKY	SCHÉMA RÝMU
看月亮 (kàn yuè liàng)	AABa
高高山上一条藤 (gāo gāo shān shang yì tiáo téng)	ABCB
桃树和梨树 (táo shù hé lí shù)	AAAAbBBb
十二月水果 (shí èr yuè shuǐ guǒ)	AaAaBACaDAEE
黄河谣 (huáng hé yáo)	AABACaDEFEAABACaDEFE
什么花春天最早开 (shén me huā chūn tiān zuì zǎo kāi)	AAAABBBBCcCcDdDd
小姑娘 (xiǎo gū niang)	AABACA
九九歌 (jiǔ jiǔ gē)	AAAABBA
小老鼠 (xiǎo lǎo shǔ)	AAAAA

(pokračovanie)

一个蛤蟆一张嘴 (yí gè há ma yì zhāng zuǐ)	AAAAAA
老鼠抬花轿 (lǎo shǔ tái huā jiào)	AAAABA
谁会 (shéi huì)	AAaBBBCCcDDDEEE
谁的耳朵 (shéi de ěr duo)	AaBAaBBCCBCC
燕子的话 (yàn zi de huà)	ABAa
错了歌 (cuò le gē)	AAaaAaBa
老鼠嗅着油豆香 (lǎo shǔ xiù zhe yóu dòu xiāng)	AAaAAaBACAA
高高山上一头牛 (gāo gāo shān shang yì tóu niú)	AABA
浇麦歌 (jiāo mài gē)	ABCD
找朋友 (zhǎo péng you)	AAAAAA
摇摇摇 (yáo yáo yáo)	AaAAaAaaa
开城门 (kāi chéng mén)	AABBCCCCDCEFF
大家拢来做把戏 (dà jiā lǒng lái zuò bǎ xì)	AABCDDCECAFGHCC
柱子和树子 (zhù zi hé shù zi)	AAAAAAAAAAA
板凳歪歪 (bǎn dèng wāi wāi)	AAAABbCCDDEFGGHI
小花鼓 (xiǎo huā gǔ)	AAAAAA
盖花楼 (gài huā lóu)	ABCCDDCC
种葫芦 (zhòng hú lu)	ABCDEFefghGHH
捶衣裳 (chuí yī shang)	aAAA
中秋节 (zhōng qiū jié)	AAAABAA
贴窗花 (tiē chuāng huā)	AABACDDDD
粽子香 (zòng zi xiāng)	AAAAAAAAAA
大年初一扭一扭 (dà nián chū yī niǔ yì niǔ)	ABCCBCDEFGHFII

(pokračovanie)

十二月子 (shí èr yuè zi)	AAAAAAAAAAAA
盆和瓶 (pén hé píng)	ABCAAB
屋里点盏灯 (wū li diǎn zhǎn dēng)	AABBAAABB
板凳和扁担 (bǎn dèng hé biǎn dan)	aAAAA
从前有座山 (cóng qián yǒu zuò shān)	ABACCCDEEE
八十八只八哥鸟 (bā shí bā zhī bā ge niǎo)	ABCBCDEC
老头灯 (lǎo tóu dēng)	aABCDACC
高高山上一棵麻 (gāo gāo shān shang yì kē má)	AABACCDCE

Po analýze všetkých riekaniiek (Tabuľka 1.) môžeme konštatovať nasledujúce:

Tirádomý rým spočíva v spojení rady veršov jediným rýmom, schéma AAAA (Petruš, 2000). V čínskych riekankách sa najviac vyskytuje práve tento druh rýmu. Tirádomý rým sa vyskytuje až v 21 riekankách, čiže takmer v polovici zo skúmaných riekaniiek. Môžeme teda hovoriť o tendencii využívania tirádomého rýmu v čínskych riekankách. V neprerušenej podobe sa tirádomý rým použil v 12 riekankách. K takýmto riekankám patria napríklad 板凳和扁担 (bǎn dèng hé biǎn dan), 粽子香 (zòng zi xiāng) alebo aj riekanka 一个蛤蟆一张嘴 (yí gè há ma yì zhāng zuǐ). Pod neprerušenu podobou je myslené, že rým vystupuje pod schémou AAAA bez použitia rýmu, ktorý narušuje danú schému. V 9 riekankách sa daný rým prerušil jedným alebo dvoma nerýmujúcimi sa veršami. Verš alebo verše, ktoré prerušili jednoliatosť týchto riekaniiek plnia dve funkcie. Na jednej strane, vytvárajú napätie pred koncom riekanky. Takúto funkciu môžeme pozorovať v riekanke 老鼠抬花轿 (lǎo shǔ tái huā jiào). Na strane druhej, dané verše môžu jednoducho dopĺňať dej riekanky. Nerýmujúci sa verš sa teda jednoducho hodí do deja riekanky a dopĺňa ho. Význam doplnenia deja som našla napríklad v riekankách 九九歌 (jiǔ jiǔ gē), 小姑娘 (xiǎo gū niang). Po analýze všetkých 19 riekaniiek môžeme dojsť k záveru, že verše, ktoré narušajú klasickú schému tirádomého rýmu (schéma AAAA) častejšie slúžia na doplnenie samotného deja riekanky.

Združený rým spája susedné verše schémou AABB (Petrů, 2000). Tento druh rýmu je využitý v 4 riekankách. Nejedná sa o rozsiahlu skupinu riekaniek ako v prípade riekaniek s tirádovým rýmom. Daný rým sa vyskytuje napríklad v riekanke 屋里点盏灯 (wū li diǎn zhǎn dēng). Dané riekanky taktiež nevyužívajú neprerušovaný združený rým, ale sú prerušené jedným alebo viacerými veršami, ktoré narúšajú jeho schému.

Prerývaný rým je definovaný podľa schémy ABCB/ABCA (Petrů, 2000). V 2 riekankách sa používa práve takáto schéma rýmu. Prerývaný rým sa vyskytuje v riekanke 高高山上一条藤 (gāo gāo shān shang yì tiáo téng) a aj v riekanke 盆和瓶 (pén hé píng).

Len v jednej riekanke sa vyskytla schéma ABCD, čiže sa ani jeden verš v riekanke nerýmuje, konkrétne sa jedná o riekanku 浇麦歌. Čo sa týka dĺžky riekanky tá je pomerne krátka – má len 4 verše, čo je v čínskych riekankách menej častý jav, pretože dĺžka čínskych riekaniek je zvyčajne omnoho rozsiahlejšia.

Ďalšie schémy rýmov čínskych riekaniek sú menej jednoznačné v porovnaní s tými, ktoré boli analyzované v predchádzajúcej časti kapitoly. V ostatných riekankách nemôžeme jednoznačne pomenovať typ rýmu, ktorý je využívaný, pretože každá z riekaniek využíva rôzne typy rýmu a väčšinou sa kombinujú dva alebo viac druhov. V niektorých riekankách sa kombinujú rýmy s určitou pevnou štruktúrou s voľným veršom. K takýmto riekankám patrí napríklad riekanka 种葫芦 (zhòng hú lu) so schémou rýmu ABCDEFEFHGHH. V danej riekanke na začiatku môžeme vidieť, že sa prvé štyri verše nerýmujú a zvyšné verše majú štruktúru striedavého rýmu. Ako ďalší príklad môžem uviesť riekanky 黄河谣 (huáng hé yáo) so schémou AABACaDEFEAABACaDEFE a riekanku 贴窗花 (tiē chuāng huā) so schémou AABACDDDD. Začiatok oboch riekaniek je zhodný, začiatky spája rovnaká schéma AABA. Zvyšná štruktúra rýmu je však rozličná. V jednej riekanke rým nenadobudol žiadnu pevnú štruktúru a je skôr náhodný. V druhej riekanke je v ostatnej časti riekanky použitý tirádový rým.

4.2.2 RÝM V SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH

Tabuľka 2. Rým v slovenských riekankách

NÁZOV RIEKANKY	SCHÉMA RÝMU
Padá sniežik, padá	AABB

(pokračovanie)

Sadaj, slnko, sadaj	ABCD
Spadla hruška zelená	AABBCCDD
Močila konope, močila	AABCDE
Ťap, ťap, ťapušky	AAABB
Medved'ku, daj labku	ABCCAB
Varila myšička kašičku	AAAABACCCC
Mám ja kone vrané kone	ABCCDD
Zjedzte ma, víčky, zjedzte	ABCC
Mala som milého	ABCBADEFGGAG
Ovečka, ovečka	ABAAACDC
Slimák, slimák, vystrč rožky	AABCC
Cupká zajko po trávičke	AABBCc
Bude zima, bude mráz	ABCCDD
Bola jedna babka	AABB
Zlatá brána otvorená	AABBCC
Kolo kolo mlynské	AABBCDDEE
Oli-oli Janko	AABCCDD
Hijo-heta na koníčku	AABB
Kom-kom-kominár	ABCC
Kukulienka, kde si bola	AABBCCBB
Maličká som, húsky pasiem	ABABCDEDED
Prší, prší, len sa leje	AABBCCDDEEFF
Osievame múčku	AABBCCDD
Ide vláčik, ši-ši-ši	AABBAA
Išiel Macek do Malaciek	ABCBDDEE
Anička, dušička, kde si bola	AABBCDDEEF
Fidli, fidli, na husličky	ABCB
Keď som húsky pásala	AABB
Do hory ma poslali	AABB
Šli dievčence vence vit'	AABB
Jedna druhej riekla	AABACCDD
Šiby, ryby, šibačka	AABCAA

(pokračovanie)

Ťapi, ťapi, ťapkám	AABB
Tancuj, tancuj, vykrúcaj	AABCDEFGFG
Pec nám spadla	AABCB
En ten tičky;	AAABB
Cip-cip-cipovička	AABBCC
A tie vrabce z toho trnia	AABC
Jeden, dva, tri, štyri, päť	AABBCCDD

Z analýzy rýmu v slovenských detských riekankách (Tabuľka 2.) sme došli k nasledujúcim faktom:

Združený rým je najčastejšie využívaným rýmom v slovenskej ľudovej slovesnosti (Sirovátka, 1982). Táto tendencia sa odráža aj v detských riekankách, kde najčastejšie využívaným rýmom je práve združený rým. Daný rým sa využíva až pri 23 riekankách, z toho v 18 riekankách sa využíva neprerušenej podobe. Len v 5 riekankách sa rým narušil veršom, ktorý sa nerýmuje s ostatnými. Funkcia veršu, ktorý narušuje jednoliatosť schémy rýmu má podobne ako v prípade čínskych riekaniek dve možné interpretácie. Môže byť vytvárať napätie pred koncom riekanky alebo dopĺňať jej dej. Vytvorenie napätia môžeme pozorovať napríklad v riekanke *Kolo kolo mlynské*. V riekanke *Oli-oli Janko* daný verš, ktorý naruša pevnú štruktúru združeného rýmu má za úlohu doplnenie deja.

V 8 riekankách sa vyskytujú podobné schémy rýmov. Nie je možné presne pomenovať názov druhu rýmu. V daných riekankách sa vyskytujú dva navzájom nerýmujúce sa rýmy vedľa seba. Zvyšné verše sa rýmujú na základe schém združeného alebo tirádového rýmu. K týmto riekankám patria napríklad: *Varila myšička kašičku*, *Kom-kom-kominár* a riekanka *A tie vrabce z toho trnia*.

Prerývaný rým sa vyskytuje len v dvoch riekankách, konkrétne sú to riekanky *Fidli, fidli, na husličky* a *Pec nám spadla*. V dvoch riekankách *Išiel Macek do Malaciek* a *Mala som milého* sa na začiatku riekanky využíva prerývaný rým a zvyšok riekanky sa v jednej riekanke rýmuje a v druhej nerýmuje.

Úplne nerýmujúca riekanka je len jedna *Sadaj, slnko, sadaj* a v dvoch prípadoch sa rýmujú prvé dva verše a zvyšok riekanky sa nerýmuje. Jedná sa o riekanky: *Tancuj, tancuj vykrúcaj* a *Močila konope, močila*.

Striedavý rým vystupuje pod schémou: ABAB (Petrů, 2000). Riekanka *Maličká som, húsky pasiem* má na začiatku striedavý rým a vo zvyšku sa schéma postupného rýmu rozpadá. A v riekanke *Ovečka, ovečka* je využitá schéma ABAAACDC.

DISKUSIA: POROVNANIE RÝMU V ČÍNSKYCH A SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH

Z analýzy všetkých 40 riekaniek a zvukových zhôd, ktoré sa v nich vyskytujú môžeme vyvodit' niekoľko faktov. V čínskych riekankách jednoznačne prevláda tirádový rým, ktorý sa vyskytuje až v 21 riekankách, čiže v takmer presnej polovici riekaniek sa používa tento druh rýmu. V slovenských riekankách je navyše využívaným druhom rýmu rým združený, ktorý sa objavuje viac ako v polovici riekaniek, konkrétne sa jedná o 23 riekaniek. Tento fakt poukazuje na to, že hlavný rým, ktorý sa využíva v jednotlivých národných riekankách je rôzny.

Tento rozdiel v tendencii využívania rýmov nie je jediným rozdielom, ktorý môžeme pozorovať v riekankách jednotlivých národov. Slovenské riekanky vo väčšej miere využívajú rým neprerušovaný, čiže v slovenských riekankách sa vo väčšej miere objavujú riekanky, v ktorých rým používa jasnú a neprerušovanú schému jedného z druhov rýmov. Ak si za príklad z obidvoch jazykov zoberieme len najviac využívané druhy rýmu, čiže tirádový a združený, tak v prípade čínskych riekaniek je len 10 riekaniek, ktorých rým používa jasnú a neprerušovanú podobu schémy. V slovenských riekankách až 18 z 22 riekaniek využíva neprerušovanú podobu združeného rýmu.

V obidvoch jazykoch je využívaný aj prerývaný rým. V čínskych aj slovenských riekankách sa objavuje v 2 prípadoch, čo svedčí o tom, že daná schéma rýmu nie je populárna v detských riekankách ani u jedného z jazykov, avšak je prítomná, aj keď v minimálnom množstve. V slovenských riekankách sa objavili 2 riekanky, ktoré na začiatku používajú prerývaný rým a pokračujú iným druhom rýmu.

V obmedzenom množstve sa v riekankách obidvoch národov vyskytujú nerýmujúce sa riekanky. V každom z jazykov sa objavila len jedna plne nerýmujúca sa riekanka aj to svojou dĺžkou ani jedna jedna nepresahuje 4 verše. Ostatné riekanky, ktorých určité časti sa nerýmujú obsahujú aspoň náhodný rým. Tento fakt svedčí o tom,

že obidva národy počítajú s tým, že pre dieťa je jednoduchšie a atraktívnejšie učiť sa texty, ktoré sa rýmujú.

4.3 POČET VERŠOV

V tejto kapitole sa budeme venovať dĺžke riekaniek. Analyzujeme, koľko veršov využívajú riekanky čínskej ľudovej literatúry a následne preskúmame dĺžku slovenských ľudových detských riekaniek.

4.3.1 POČET VERŠOV V ČÍNSKYCH RIEKANKÁCH

Čínske riekanky využívajú širokú škálu dĺžky riekaniek (Tabuľka 3.). Najviac využívanou dĺžkou riekaniek sú riekanky 4 a 8-veršové. Základnou formou básne v novom štýle je osemveršie, využívalo sa aj štvorveršie alebo jednoducho boli riekanky s párnym počtom veršov (Lomová, 1995). Najkratšími riekankami sú 4-veršové riekanky, ktorých je dokopy 6. Patria k nim napríklad riekanky 燕子的话 (yàn zi de huà), 高高山上一条藤 (gāo gāo shān shang yì tiáo téng) a 捶衣裳 (chuí yī shang). Najdlhšia riekanka má spolu dokopy až 20 veršov.

Tabuľka 3. Počet veršov v čínskych riekankách

POČET VERŠOV	POČET RIEKANIEK
4	6
5	2
6	6
7	2
8	5
9	4
10	3
11	1
12	3
13	2
14	1
15	2
16	2
17	0
18	0

(pokračovanie)

19	0
20	1
SPOLU	40

4.3.2 POČET VERŠOV V SLOVENSKÝCH RIEKANKÁCH

Z analýzy detských riekaniiek (Tabuľka 4.) vyplýva nasledujúce. V slovenských detských riekankách je najčastejšie využívanou dĺžkou sú 4-veršové riekanky. Až 12 riekaniiek sa skladá zo 4 veršov. Patria sem napríklad *Kom-kom-kominár*, *Do hory ma poslali* a aj riekanka *Ťapi, tapi, tapkám*. Najdlhšími riekankami sú 12 veršové riekanky. Medzi riekanky, ktoré využívajú 12 veršov patria 2 riekanky *Mala som milého* a *Prší, prší, len sa leje*.

Tabuľka 4. Počet veršov v slovenských riekankách

POČET VERŠOV	POČET RIEKANIEK
4	12
5	4
6	9
7	2
8	8
9	1
10	2
11	0
12	2
SPOLU	40

DISKUSIA: POROVNANIE POČTU VERŠOV V RIEKANKÁCH

Dĺžka riekaniiek sa medzi čínskymi a slovenskými riekankami líši. Slovenské riekanky sú kratšie ako tie čínske. Najkratšími riekankami sú v oboch jazykoch riekanky obsahujúce 4 verše. V oboch jazykoch sú 4 verše najvyužívanejšie. V čínskych riekankách má štyri verše 6 riekaniiek a v slovenských riekankách štyri verše obsahuje až 12 riekaniiek. Najdlhšou čínskou riekankou je riekanka obsahujúca 20 veršov.

Najdlhšími slovenskými riekankami sú riekanky 12 veršové. Riekanky oboch jazykov obsahujú aj párne aj nepárne množstvo veršov.

4.4 RYTMUS RIEKANIEK

Verš je jazykový celok, ktorý sa zapája do rady celkov, ktoré sú podobne vystavané. Inými slovami, obsahujú zvukový prvok, ktorý sa s určitou pravidelnosťou opakuje. Pod rytmom veršu chápeme pravidelné opakovanie, ktoré je podstatné pre pocit, že sa jedná o veršovaný prejav (Hrabák, 1987). Pre jednoduchšie zapamätanie a rýchlejšie naučenie je pre dieťa veľmi podstatný pravidelný rytmus, ktorý napomáha dieťa učiť už od najmladšieho detstva.

V čínskych riekankách je častým javom pravidelnosť, aká bola využívaná v tangských básňach. Niet divu, keď tangské básne predstavujú jeden z vrcholov prejavov čínskej klasickej literatúry.

V pravidelných básňach z tangského obdobia verše obsahovali 5 alebo 7 slabík. Verš sa delil na dva poloverše. Päťslabičný verš obsahuje 2 a 3 slabiky, ktoré sú oddelené dierézou. Sedemslabičný verš sa delí na 2 slabikový a 3 slabikový polverš. Slabiky v päťslabičnom verši: neprízvučná – prízvučná//neprízvučná – 2x prízvučná. Slabiky v sedemslabičnom verši: neprízvučná – prízvučná – neprízvučná – prízvučná // neprízvučná – 2x prízvučná. Na konci verša sa vždy nachádza iktovaná stopa (Lomová, 1995). Takýto rytmus využíva až 17 riekaniek.

V niektorých čínskych riekankách sa rytmus riekanky strieda v rámci jednej riekanky. Okrem sa v čínskych riekankách stretávame aj s trojslabičnými veršami, ktoré využívajú rytmus: neprízvučná – 2x prízvučná slabika.

V slovenskej ľudovej slovesnosti bol najčastejšie využívaným veršovým systémom sylabický veršový systém, ktorý je založený na opakovaní veršov s rovnakým počtom slabík. Okrem toho, je pre tento druh veršu typický výskyt združeného rýmu a aj dieréza v strede veršu, ktorá ho intonačne rozdeľuje na dve časti – dva polverše (Leščáka a Sirovátka, 1982; Hrabák, 1987). Riekanky sa do veľkej miery tejto tendencie pridržiavajú taktiež.

Pre náš jazyk sú typické dve kombinácie rytmusu: prízvučná – neprízvučná slabika alebo prízvučná – 2x neprízvučné slabiky (Petrů, 2000). Riekanky využívajú pre nás najprirodzenejší rytmus.

DISKUSIA: POROVNANIE RYTMU RIEKANIEK

Rytmus riekaniek jednotlivých jazykov sa značne líši. Táto odlišnosť vychádza zo samotnej podstaty fungovania a stavby jednotlivých jazykov. Avšak jednoznačným faktom ostáva, že riekanky obidvoch národov majú svoj rytmus, ktorý napomáha učiť sa dieťaťu zábavnou formou.

4.5 TRÓPY A FIGÚRY

Využitie trópov a figúr v riekankách nie je veľmi časté. Medzi častejšie využívané trópy a figúry v riekankách patria: personifikácia, anafora, epizeuxa a aliterácia. V obidvoch jazykoch riekanky sa skutočnosti pomenúvajú najmä priamo, takmer bez využitia trópov a figúr. To znamená, že v obidvoch jazykoch sa deťom snažia podať skutočnosť bez prikrášlenia. Keďže riekanky sú venované tým najmenším deťom, je potrebné, aby boli pre nich zrozumiteľné. Daná skutočnosť môže súvisieť aj s faktom, že ľudové riekanky sú dielom obyčajných ľudí, ktorí veci najčastejšie aj v bežnom živote pomenúvajú priamo. Aj napriek tejto skutočnosti sa v niektorých riekankách využili umelecké výrazové prostriedky.

Personifikácia spočíva v zosobňovaní, v prihováraní sa k neživým predmetom alebo v pripisovaní ľudských vlastností zvieratám. Anafora znamená opakovanie slov na začiatku verša a opakovanie slov za sebou sa nazýva epizeuxa. Aliteráciu môžeme definovať ako zvukovú štylistickú figúru, ktorá vzniká opakovaním rovnakých alebo zvukovo podobných hlások na začiatku dvoch alebo viacerých po sebe idúcich slov (Hrabák, 1987).

Najčastejšie využívaným **trópom** v riekankách obidvoch jazykov je personifikácia. Daný umelecký výrazový prostriedok sa u obidvoch národov vyskytuje najmä v kategórii zvierat. V čínskych riekankách je to napríklad riekanka 燕子的话 (yàn zi de huà) a v slovenských riekankách napríklad *Varila myšička kašičku*.

Čo sa týka využitia **figúr**, v čínskych riekankách sa najviac vyžíva anafora. Anafora sa objavila v 13 riekankách, napríklad v riekankách 谁的耳朵 (shéi de ěr duo), 黄河谣 (huáng hé yáo) alebo aj v riekanke 什么花春天最早开 (shén me huā chūn tiān zuì zǎo kāi). Menej často sa vyžíva opakovanie slov za sebou, čiže epizeuxa. Tá sa objavuje v 6 riekankách, napríklad 大年初一扭一扭 (dà nián chū yī niǔ yì niǔ).

V slovenských riekankách sa častejšie využíva epizeuxa, konkrétne sa vyskytuje v 10 riekankách, napríklad v riekankách *Slimák, slimák, vystrč rožky* a *Ovečka, ovečka*. Menej často sa v slovenských riekankách využíva anafora. Je využitá 5 riekankách a jednou z nich je napríklad aj riekanka *Jeden, dva, tri, štyri, päť*.

V riekankách obidvoch jazykoch sa vyskytuje aj aliterácia. Tento jav nie je veľmi častý ani v jednom z jazykov. Aliterácia sa využíva len v malom množstve riekaniek. Z čínskych riekaniek je to napríklad riekanka 高高山上一条藤 (gāo gāo shān shang yì tiáo téng). V slovenských riekankách sa aliterácia využíva napríklad v riekanke *Ťapi, ťapi, ťapkám*.

DISKUSIA: TRÓPY A FIGÚRY

V detských riekankách obidvoch národov sa trópy a figúry neobjavujú veľmi často. Je to skôr doplnkový nástroj pre tvorbu riekaniek a nie hlavný stavebný materiál. Medzi čínskymi a slovenskými riekankami nastala opačná situácia. Slovenské riekanky viac využívajú epizeuxu, čínske riekanky viac využívajú anaforu.

4.6 ZDROBNENINY

Zdrobneniny sú neoddeliteľnou súčasťou detskej literatúry. Nie je tomu inak v prípade detských riekaniek. V slovenských detských riekankách sa zdrobneniny využívajú vo väčšej miere než v čínskych. V 26 slovenských riekankách sa vyskytujú zdrobneniny. V čínskych riekankách sa zdrobneniny vyskytujú v 11 detských riekankách. Z počtu riekaniek vyplýva, že nie každá riekanka využíva tento druh expresívneho lexikálneho výrazu. Zdrobneniny sa v niektorých riekankách používajú len raz, v niektorých riekankách sa používajú niekoľkonásobne.

4.7 NÁZVY RIEKANIEK

Keď sa zameriame na názvy riekaniek jednotlivých národov, tak zistíme zaujímavú skutočnosť. Každá z čínskych riekaniek má svoj názov. Tento názov nie je vždy zhodný s prvým veršom riekanky. Až v 24 riekankách je názov odlišný od prvého veršu, riadku básne. V 8 riekankách je názov zhodný s prvým veršom básne a v 8 riekankách je názov zhodný len s časťou prvého veršu. Ak by sme tieto dve kategórie spojili, dostali by sme spolu dostali 16 riekaniek, ktorých názov sa zhoduje s prvým veršom riekanky.

Situácia v slovenských riekankách je odlišná od čínskych riekaniek. Slovenské riekanky nemajú názvy. V publikácii *Veľká kniha riekaniek*, z ktorej som čerpala sa

názvy neuvádzajú vôbec. Riekanky sú uvádzané jedna za druhou bez názvov. V druhej publikácii *Slovenské ľudové riekanky* sa názvy uvádzajú, avšak nie tak, ako v prípade čínskych riekaniek. V knihe sa zvyrazňuje prvý verš riekanky a ten vystupuje ako názov. V našom prostredí skutočne všetci poznáme riekanky pod prvým veršom, a preto je prvý verš v tejto práci využitý ako názov.

DISKUSIA: NÁZVY RIEKANIEK A ZDROBNENINY

Z analýzy vyplýva, že určovanie názvov ľudových detských riekaniek jednotlivých národov sa líši. V čínskych riekankách prevládajú názvy odlišné od prvého veršu riekanky. Pomer medzi zhodnými a nezhodnými názvami riekaniek s prvým veršom však nie je natoľko rozdielny, žeby sme mohli tvrdiť, že v čínskych riekankách jednoznačne prevládajú riekanky s odlišnými názvami od prvého veršu. V slovenských riekankách sa názvy buď neuvádzajú, alebo sa uvádza len prvý verš.

Zdrobneniny sú neoddeliteľnou súčasťou komunikácie s deťmi. Riekanky taktiež využívajú expresívne zafarbené slová. Aj v slovenčine aj v čínštine sa využívajú v riekankách zdrobneniny. Avšak množstvo zdrobnenín v riekankách nie je prehnané.

RESUME

This bachelor thesis analysed folk nursery rhymes of two different nations. Thesis also described meaning of folk literature for both nations and also the meaning of children's folklore. Even though, we can think that Chinese and Slovak nursery rhymes are completely different, analysis of 40 Chinese and 40 Slovak nursery rhymes shows that it is not like that. Nursery rhymes uses almost the same building structures. Thematic background of analysed Chinese and Slovak nursery rhymes is almost the same. We can find nursery rhymes about activities, nature and plants, animals and others. The only category that did not occur in Slovak rhymes is category of holidays. Used poetic forms of nursery rhymes are typical for folklore literature of both nations. It means, that Chinese and Slovak folk nursery rhymes uses typical structures for their folk literatures. At some certain points they are almost alike, at some points they are completely different.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

BARTOŠ, František. *Naše děti: Jejich život v rodině, mezi sebou a v obci*. 2. Praha: Družstevní práce, 1888.

BITTNEROVÁ, Dana, JANEČEK, Petr, ed. *Folklor atomového věku: kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti*. Praha: Národní muzeum, 2011. ISBN 978-80-7036-315-7.

DVOŘÁK, Pavel. *Stopy dávnej minulosti*. Budmerice: Rak, 2005. ISBN 80-85501-28-7.

HRABALOVÁ, Olga. K dětskému folkloru a jeho třídění. *Český lid: Etnologický časopis*. 1959, **46**, 97-103.

HRABÁK, Josef. *Úvod do teorie literatury*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Učebnice pro vysoké školy.

LEŠČÁK, Milan a Oldřich SIROVÁTKA. *Folklór a folkloristika: (o ľudovej slovesnosti)*. Bratislava: Smena, 1982. KNIHA

LOMOVÁ, Olga. *Čítanka tangské poezie: [skripta]*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-044-0.

PETRŮ, Eduard. *Úvod do studia literární vědy*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-44-X.

PRASENJIT, Duara. *Rescuing History from the nation: Questioning Narratives of Modern China*. Chicago: University of Chicago Press, 1995. ISBN 978-0226167220.

Ri you suo song: xiaoxue er nianji. 3. Guangxi: Guangxi Normal University Press, 2017. ISBN 987-7-5495-9697-3.

Ri you suo song: xiaoxue yi nianji. 3. Guangxi: Guangxi Normal University Press, 2017. ISBN 987-7-5495-9698-0.

SIROVÁTKA, Oldřich. Sociální kontext folklorní komunikace. *Slavica slovaca: Literatúra a folklór*. 1976, (11), 329 - 335.

SIROVÁTKA, Oldřich. Skupina, lid a národ v koncepci folkloru. *Slovenský národopis*. 1990, (38), 13 - 18.

Slovenské ľudové riekanky 1. vyd. Říčany: Sun, 2018. ISBN 978-80-7567-309-1.

Velká kniha riekaniiek. Český Těšín: JUNIOR s.r.o, 2014. ISBN 8072671707.

ZHANG, Guangzhi. *Shang Civilization*. 2. New Haven: Yale University Press, 1980. ISBN 9780300024289.

ZHONG, Jingwen. *Minjian Wenxue Gailun (An Introduction to folk Literature)*. Šanghaj: Shanghai Literature & Art Press, 1986.

ONLINE PUBLIKÁCIE

BASCOM, William R. Four Functions of Folk

lore. *The Journal of American Folklore* [online]. 1954, **67**(266), 333-349 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/536411?seq=1#page_scan_tab_contents

PROFANTOVÁ, Zuzana. *Od folklóru k literárnemu folklorizmu: (štúdie k dejinám a teórii folkloristiky)* [online]. Bratislava: Ústav etnológie SAV, 2011 [cit. 2019-03-01]. ISBN 978-80-970975-0-9. Dostupné z: https://www.academia.edu/13737215/Od_folklóru_k_literárnemu_folklorizmu

ZHANG, Juwen. Chinese American Culture in the Making: Perspectives and Reflections on Diasporic Folklore and Identity. *The Journal of American Folklore* [online]. 2015, 128(510), 449-475 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/10.5406/jamerfolk.128.510.0449?seq=1#page_scan_tab_contents

ZHANG, Juwen. Folklore in China: Past, Present, and Challenges. *Humanities* [online]. 2018, **7**(35), 1-20 [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/2076-0787/7/2/35>

PRÍLOHY

PRÍLOHA č. 1: ČÍNSKE RIEKANKY

看月亮 {民间童谣}

初一一根线,

初二看得见,

初三初四像娥眉

十五十六团团圆。

kàn yuè liàng

chū yī yì gēn xiàn,

chū èr kàn de jiàn,

chū sān chū sì xiàng é méi,

shí wǔ shí liù tuán tuán yuán yuán (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

高高山上一条藤 {民间童谣}

高高山上一条藤,

藤条头上挂铜铃。

风吹藤动铜铃动,

风定藤停铜铃停。

gāo gāo shān shang yì tiáo téng

gāo gāo shān shang yì tiáo téng,

téng tiáo tóu shang guà tóng líng.

fēng chuī téng dòng tóng líng dòng,

fēng dìng téng tíng tóng líng tíng (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

桃树和梨树 {民间童谣}

这山望见那山高,

望见那山一棵桃。

你怎知道它是桃?

叶子尖尖树布高。

这山望见那山低,

望见那山一棵梨。

你怎知道它是梨？

叶子团团树又低。

táo shù hé lí shù

zhè shān wàng jiàn nà shān gāo,

wàng jiàn nà shān yì kē táo.

nǐ zěn zhī dào tā shì táo?

yè zi jiān jiān shù bù gāo.

zhè shān wàng jiàn nà shān dī,

wàng jiàn nà shān yì kē lí.

nǐ zěn zhī dào tā shì lí?

yè zi tuán tuán shù yòu dī (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

十二月水果 {民间童谣}

正月甘蔗节节长，

二月青果两头黄，

三月梅子酸汪汪，

四月枇杷满街黄，

五月杨梅红如火，

六月莲蓬水中央，

七月红菱人人爱，

八月苹果装满筐，

九月栗子张开口，

十月金橘满园香，

十一月橙子红彤彤，

十二月里黄菱肉儿脆松松。

shí èr yuè shuǐ guǒ

zhēng yuè gān zhe jié jié zhǎng,

èr yuè qīng guǒ liǎng tóu huáng,

sān yuè méi zi suān wāng wāng,

sì yuè pí pa mǎn jiē huáng,

wǔ yuè yáng méi hóng rú huǒ,

liù yuè lián peng shuǐ zhōng yāng,
qī yuè hóng líng rén rén ài,
bā yuè píng guǒ zhuāng mǎn kuāng,
jiǔ yuè lì zǐ zhāng kāi kǒu,
shí yuè jīn jú mǎn yuán xiāng,
shí yī yuè chéng zǐ hóng tōng tóng,

shí èr yuè lì huáng líng ròu er cuì sōng sōng (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

黄河谣 {民间童谣}

天下黄河几道湾？
几道窄来几道宽？
几道湾里能跑马？
几道湾里能行船？
几道湾里出宝贝？
几道湾里老龙潭？
几道湾里禹王庙？
几道湾里过八仙？
几道湾里通天河？
天连地接几万年？
天下黄河九道湾，
头道窄来二道宽。
三道湾里能跑马，
四道湾里能行船。
五道湾里出宝贝，
六道湾里老龙潭。
七道湾里禹王庙，
八道湾里过八仙。
九道湾里通天河，
天连地接九万年。

huáng hé yáo

tiān xià huáng hé jǐ dào wān?
jǐ dào zhǎi lái jǐ dào kuān?
jǐ dào wān li néng pǎo mǎ?
jǐ dào wān li néng xíng chuán?
jǐ dào wān li chū bǎo bèi?
jǐ dào wān li lǎo lóng tán?
jǐ dào wān li yǔ wáng miào?
jǐ dào wān li guò bā xiān?
jǐ dào wān li tōng tiān hé?
tiān lián dì jiē jǐ wàn nián?
tiān xià huáng hé jiǔ dào wān,
tóu dào zhǎi lái èr dào kuān.
sān dào wān li néng pǎo mǎ,
sì dào wān li néng xíng chuán.
wǔ dào wān li chū bǎo bèi,
liù dào wān li lǎo lóng tán.
qī dào wān li yǔ wáng miào,
bā dào wān li guò bā xiān.
jiǔ dào wān li tōng tiān hé,

tiān lián dì jiē jiǔ wàn nián (Ri you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

什么花春天最早开 {民间童谣} 82

什么花春天最早开?
什么鸟春天最早飞到我家来?
迎春花春天最早开;
小燕子春天飞到我家来。
什么鸟夏天水中住?
什么花夏天开满树?
水翠鸟夏天水中住;
石榴花夏天满树。
什么花秋天第一香?
什么鸟秋天排成一字长?

桂花秋天第一香；
鸿雁鸟秋天排成一字长。
什么花冬天满树黄？
什么鸟屋檐底下藏？
腊梅花冬天满树黄；
麻雀鸟冬天屋檐下藏。

shén me huā chūn tiān zuì zǎo kāi

shén me huā chūn tiān zuì zǎo kāi?
shén me niǎo chūn tiān zuì zǎo fēi dào wǒ jiā lái?
yíng chūn huā chūn tiān zuì zǎo kāi;
xiǎo yàn zi chūn tiān fēi dào wǒ jiā lái.
shén me niǎo xià tiān shuǐ zhōng zhù?
shén me huā xià tiān kāi mǎn shù?
shuǐ cuì niǎo xià tiān shuǐ zhōng zhù;
shí liú huā xià tiān mǎn shù.
shén me huā qiū tiān dì yī xiāng?
shén me niǎo qiū tiān pái chéng yī zì cháng?
guì huā qiū tiān dì yī xiāng;
hóng yàn niǎo qiū tiān pái chéng yī zì cháng.
shén me huā dōng tiān mǎn shù huáng?
shén me niǎo wū yán dī xià cáng?
là méi huā dōng tiān mǎn shù huáng;

má què niǎo dōng tiān wū yán xià cáng (Ri you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

小姑娘 {民间童谣}

小姑娘，会梳头，
一梳梳到麦子熟。
麦子磨成面，
芝麻榨成油，
黄瓜爬满架，
茄子打提溜。

xiǎo gū niang

xiǎo gū niang, huì shū tóu,
yì shū shū dào mài zi shóu.
mài zi mò chéng miàn,
zhī ma zhà chéng yóu,
huáng guā pá mǎn jià,

qié zi dǎ dī liú (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué èr niánjì, 2017).

九九歌 {民间童谣}

一九二九不出手,
三九四九冰上走,
五九六九,
隔河望柳,
七九河开,
八九雁来,
九九耕牛遍地走。

jiǔ jiǔ gē

yī jiǔ èr jiǔ bù chū shǒu,
sān jiǔ sì jiǔ bīng shàng zǒu,
wǔ jiǔ liù jiǔ,
gé hé wàng liǔ,
qī jiǔ hé kāi,
bā jiǔ yàn lái,

jiǔ jiǔ gēng niú biàn dì zǒu (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué yī niánjì, 2017).

小老鼠 {民间童谣}

小老鼠, 上灯台,
偷油吃, 下不来,
吱吱吱, 喊奶奶,
奶奶不肯来,
叽里咕噜滚下来。

xiǎo lǎo shǔ

xiǎo lǎo shǔ, shàng dēng tái,
tōu yóu chī, xià bù lái,
zī zī zī, hǎn nǎi nai,
nǎi nai bù kěn lái,

jī lì gū lū gǔn xià lái (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué yì niánjì, 2017).

一个蛤蟆一张嘴 {民间童谣}

一个蛤蟆一张嘴，
两只眼睛四条腿，
扑通一声跳下水。
两个蛤蟆两张嘴，
四只眼睛八条腿，
扑通，扑通，跳下水。

yí gè há ma yì zhāng zuǐ

yí gè há ma yì zhāng zuǐ,
liǎng zhī yǎn jīng sì tiáo tuǐ,
pū tōng yì shēng tiào xià shuǐ.
liǎng gè há ma liǎng zhāng zuǐ,
sì zhī yǎn jīng bā tiáo tuǐ,

pū tōng, pū tōng, tiào xià shuǐ (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué yì niánjì, 2017).

老鼠抬花轿 {民间童谣}

八只老鼠抬花轿，
两只老鼠方鞭炮，
四只老鼠来吹号，
“呜哩哇啦”真热闹。
老猫听见来贺喜，
一口一只全吃掉。

lǎo shǔ tái huā jiào

bā zhī lǎo shǔ tái huā jiào,

liǎng zhī lǎo shǔ fàng biān pào,
sì zhī lǎo shǔ lái chí hào,
“wū li wā lā “zhēn rē nao.
lǎo māo tīng jiàn lái hē xǐ,
yì kǒu yì zhī quán chī diào (Rì yǒu suǒ sòng: xiǎoxué yì niánjī, 2017).

谁会 {民间童谣}

谁会飞？鸟会飞。

鸟儿怎样飞？

扑扑翅膀去又回。

谁会游？鱼会游。

鱼儿怎样游？

摇摇尾巴掉掉头。

谁会跑？马会跑。

马儿怎样跑？

四脚离地身不摇。

谁会爬？虫会爬。

虫儿怎样爬？

许多脚儿慢慢爬。

谁会走？人会走。

人会怎样走？

两脚移动摆摆手。

shéi huì

shéi huì fēi? niǎo huì fēi.

niǎo er zěn yàng fēi?

pū pu chì bǎng qù yòu huí.

shéi huì yóu? yú huì yóu.

yú er zěn yàng yóu?

yáo yao wěi ba diào diào tóu.

shéi huì pǎo? mǎ huì pǎo.

mǎ er zěn yàng pǎo?

sì jiǎo lí de shēn bù yáo.
shéi huì pá? chóng huì pá.
chóng er zěn yàng pá?
xǔ duō jiǎo er màn màn pá.
shéi huì zǒu? rén huì zǒu.
rén huì zěn yàng zǒu?

liǎng jiǎo yí dòng bǎi bai shǒu (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

谁的耳朵 {民间童谣}

谁的耳朵长?
谁的耳朵短?
谁的耳朵遮着脸?
驴的耳朵长,
马的耳朵短,
象的耳朵遮着脸。
谁的耳朵尖?
谁的耳朵圆?
谁的耳朵听得远?
猫的耳朵尖,
猴的耳朵圆,
狗的耳朵听的远。

shéi de ěr duo

shéi de ěr duo cháng?
shéi de ěr duo duǎn?
shéi de ěr duo zhē zhe liǎn?
lú de ěr duo cháng,
mǎ de ěr duo duǎn,
xiàng de ěr duo zhē zhe liǎn.
shéi de ěr duo jiān?
shéi de ěr duo yuán?
shéi de ěr duo tīng de yuǎn?
māo de ěr duo jiān,

hóu de ěr duo yuán,
gǒu de ěr duo tīng de yuǎn (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

燕子的话 {民间童谣}

叽, 叽, 叽
不吃你的饭,
不吃你的米,
借你的屋檐躲躲雨。

yàn zi de huà

jī, jī, jī
bù chī nǐ de fàn,
bù chī nǐ de mǐ,

jiè nǐ de wū yán duǒ duo yǔ (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

错了歌 {民间童谣}

刚过十二点, 太阳就落坡。
鸭子逃上树, 猫儿进了窝。
蝙蝠天上飞, 正把蜜蜂捉。
狗儿不怕热, 舌头嘴边拖。
飞来萤火虫, 把我手烫破。
蚊子嗡嗡叫, 直往灯上落。
月圆星星多, 怎能不唱歌?
请你想一想, 唱错没唱错?

cuò le gē

gāng guò shí èr diǎn, tài yáng jiù luò pō.
yā zi táo shang shù, māo er jìn le wō.
biān fú tiān shang fēi, zhèng bǎ mì fēng zhuō.
gǒu er bú pà rè, shé tou zuǐ biān tuō.
fēi lái yíng huǒ chóng, bǎ wǒ shǒu tàng pò.
wén zi wēng wēng jiào, zhí wǎng dēng shang luò.
yuè yuán xīng xing duō, zěn néng bú chàng gē?

qǐng nǐ xiǎng yì xiǎng, chàng cuò méi chàng cuò (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué èr niánjī, 2017)?

老鼠嗅着油豆香 {民间童谣}

油一缸,
豆一筐,
老鼠嗅着油豆香。
爬上缸,
跳进筐,
偷油偷豆两头忙。
又高兴,
又慌张,
脚一滑,
身一晃,
“扑通”一声跌进缸。

lǎo shǔ xiù zhe yóu dòu xiāng

yóu yì gāng,
dòu yì kuāng,
lǎo shǔ xiù zhe yóu dòu xiāng.
pá shàng gāng,
tiào jìn kuāng,
tōu yóu tōu dòu liǎngtóu máng.
yòu gāo xìng,
yòu huāng zhāng,
jiǎo yì huá,
shēn yì huàng,

“pū tōng” yì shēng diē jìn gāng (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué èr niánjī, 2017).

高高山上一头牛 {民间童谣}

高高山上一头牛,
两个犄角一个头;
四个蹄子分八瓣,

尾巴长在身后头。

gāo gāo shān shang yì tóu niú

gāo gāo shān shang yì tóu niú,

liǎng gè jī jiao yí gè tóu;

sì gè tí zi fēn bā bàn,

wěi ba zhǎng zài shēn hòu tou (Ri you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

浇麦歌 {民间童谣}

轱辘转得响，麦子拔节长，

轱辘转得欢，麦子钻破天。

轱辘转得快，麦子收万袋。

轱辘叫嘎嘎，麦子进了家。

jiāo mài gē

lù lu zhuàn de xiǎng, mài zi bá jié zhǎng,

lù lu zhuàn de huān, mài zi zuān pò tiān.

lù lu zhuàn de kuài, mài zi shōu wàn dài.

lù lu jiào gā gā, mài zi jìn le jiā (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

找朋友 {民间童谣}

请大家，都站起，

我的朋友在哪里？

一二三，三二一，

我的朋友就是你！

嗨，嗨，就是你，

咱们一同做游戏。

zhǎo péng you

qǐng dà jiā, dōu zhàn qǐ,

wǒ de péng you zài nǎ lǐ?

yī èr sān, sān èr yī,

wǒ de péng you jiù shì nǐ!

hēi, hēi, jiù shì nǐ,

zán men yì tóng zuò yóu xì.

摇摇摇 {民间童谣}

摇摇摇，摇到外婆桥，

外婆买条鱼烧烧，

头不熟，尾巴焦，

盛到碗里噼啪跳。

白米饭，鱼汤浇，

宝宝吃了又来摇。

摇摇摇，摇到外婆桥，

外婆叫我好宝宝，

糖一包，果一包，

还有团子还有糕。

yáo yáo yáo

yáo yáo yáo, yáo dào wài pó qiáo,

wài pó mǎi tiáo yú shāo shao,

tóu bù shú, wěi ba jiāo,

chéng dào wǎn lǐ pī pā tiào.

bái mǐ fàn, yú tāng jiāo,

bǎo bao chī le yòu lái yáo.

yáo yáo yáo, yáo dào wài pó qiáo,

wài pó jiào wǒ hǎo bǎo bao,

táng yì bāo, guǒ yì bāo,

hái yǒu tuán zi hái yǒu gāo (Rì yǒu suo song: xiǎoxué yì niánjì, 2017).

开城门 {民间童谣}

城门城门几丈高？

三十六丈高。

上的什么锁？

金钢大铁锁。

城门城门开不开

不开不开！

大刀砍，也不开！

大斧砍，还不开！

好 ---

看我一手打得城门开。

啐 ---

开了锁，开了门，

大摇大摆进了城。

kāi chéng mén

chéng mén chéng mén jǐ zhàng gāo?

sān shí liù zhàng gāo.

shàng de shén me suǒ?

jīn gāng dà tiě suǒ.

chéng mén chéng mén kāi bù kāi?

bù kāi bù kāi!

dà dāo kǎn, yě bù kāi!

dà fǔ kǎn, hái bù kāi!

hǎo -

kàn wǒ yì shǒu dǎ de chéng mén kāi.

huā -

kāi le suǒ, kāi le mén,

dà yáo dà bǎi jìn le chéng (Rì you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

大家拢来做把戏 {民间童谣}

小哥哥，小弟弟，

大家拢来做把戏。

把戏做得多，

大家笑呵呵。

把戏做得少，

大家不要吵。

做个：

黄龙出洞，

牵牛过河,
贼儿偷鸡,
黄鼠狼咬鸡婆,
雷公打猪。
牵牵扯扯拖拖,
嘻嘻哈哈呵呵,
大家拍手唱歌。

dà jiā lǒng lái zuò bǎ xī

xiǎo gē ge, xiǎo dì di,
dà jiā lǒng lái zuò bǎ xī.
bǎ xī zuò de duō,
dà jiā xiào hē hē.
bǎ xī zuò de shǎo,
dà jiā bú yào chǎo.
zuò gè:
huáng lóng chū dòng,
qiān niú guò hé,
zéi er tōu jī,
huáng shǔ láng yǎo jī pó,
léi gōng dǎ zhū.
qiān qiān chě chě tuō tuō,
xī xī hā hā hē hē,

dà jiā pāi shǒu chàng gē (Rì yǒu suǒ sòng: xiǎoxué èr niánjī, 2017).

柱子和树子 {民间童谣}

有个小孩子叫柱子,
割草丢了灰兔子;
有个小孩子叫树子,
玩水丢了花裤子;
柱子去找灰兔子,
捡到一条花裤子;

树子去找花裤子,
拾到一只灰兔子;
树子把兔子还给柱子,
柱子把裤子还给树子。

zhù zi hé shù zi

yǒu gè xiǎo hái zi jiào zhù zi,
gē cǎo diū le huī tù zi;
yǒu gè xiǎo hái zi jiào shù zi,
wán shuǐ diū le huā kù zi;
zhù zi qù zhǎo huī tù zi,
jiǎn dào yì tiáo huā kù zi;
shù zi qù zhǎo huā kù zi,
shí dào yì zhī huī tù zi;
shù zi bǎ tù zi huán gěi zhù zi,

zhù zi bǎ kù zi huán gěi shù zi (Ri you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

板凳歪歪 {民间童谣}

板凳板凳歪歪,
里面坐个乖乖;
乖乖出来买菜,
里面坐个奶奶;
奶奶出来烧汤,
里面坐个姑娘;
姑娘出来梳头,
里面坐个小猴;
小猴出来作揖,
里面坐个公鸡;
公鸡出来打鸣,
里面坐个豆虫;
豆虫出来爬爬,
里面坐着蛤蟆;

蛤蟆一瞪眼,
七个碟子八个碗。

bǎn dèng wāi wāi

bǎn dèng bǎn dèng wāi wāi,
lǐ miàn zuò gè guāi guāi;
guāi guāi chū lai mǎi cài,
lǐ miàn zuò gè nǎi nai;
nǎi nai chū lái shāo tāng,
lǐ miàn zuò gè gū niang;
gū niang chū lai shū tóu,
lǐ miàn zuò gè xiǎo hóu;
xiǎo hóu chū lai zuò yī,
lǐ miàn zuò gè gōng jī;
gōng jī chū lai dǎ míng,
lǐ miàn zuò gè dòu chóng;
dòu chóng chū lai pá pa,
lǐ miàn zuò zhe há ma;
há ma yí dèng yǎn,

qī gè dié zi bā gè wǎn (Rì yǒu suǒ sòng: xiǎoxué èr niánjī, 2017).

小花鼓 {民间童谣}

一面小花鼓,
鼓上画老虎,
小槌敲破了鼓,
妈妈用布补,
不知是布补鼓,
还是布补虎。

xiǎo huā gǔ

yí miàn xiǎo huā gǔ,
gǔ shàng huà lǎo hǔ,
xiǎo chuī qiāo pò le gǔ,
mā ma yòng bù bǔ,

bù zhī shì bù bú gǔ,
hái shì bù bú hǔ (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

盖花楼 {民间童谣}

盖!盖!
盖花楼。
花楼低,
碰着鸡。
鸡下蛋,
碰着雁。
雁叨米,
碰着小孩就是你。

gài huā lóu

gài! gài!
gài huā lóu.
huā lóu dī,
pèng zhe jī.
jī xià dàn,
pèng zhe yàn.
yàn diāo mǐ,

pèng zhe xiǎo hái jiù shì nǐ (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

种葫芦 {民间童谣}

葫芦根,
葫芦蔓,
不知小葫芦
种哪块?
种天上?
怕火烧。
种地上?
怕水涝。

种院里？

怕人偷。

种屋里？

害怕丢。

刚想要种立了秋。

zhòng hú lu

hú lu gēn,

hú lu wàn,

bù zhī xiǎo hú lu

zhòng nǎ kuài?

zhòng tiān shang?

pà huǒ shāo.

zhòng dì shang?

pà shuǐ lǎo.

zhǒng yuàn li?

pà rén tōu.

zhǒng wū li?

hài pà diū.

gāng xiǎng yào zhòng lì le qiū (Rì you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

捶衣裳 {民间童谣}

小姑娘,

捶衣裳,

棒槌搁在石台上,

衣裳晾在竹竿上。

chuí yī shang

xiǎo gū niang,

chuí yī shang,

bàng chuí gē zài shí tái shang,

yī shang liàng zài zhú gān shang (Rì you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

中秋节 {民间童谣}

月儿斜,
中秋节,
又吃月饼又供兔儿爷。
穿新袜, 换新鞋,
也跟奶,
也跟姐,
上趟前门逛趟街。

zhōng qiū jié

yuè er xié,
zhōng qiū jié,
yòu chī yuè bing yòu gòng tù er yé.
chuān xīn wà, huàn xīn xié,
yě gēn nǎi,
yě gēn jiě,

shàng tàng qián mén guàng tàng jiē (Rì you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

贴窗花 {民间童谣}

过年啦,
贴画啦,
满窗子,
都红啦,
贴个猫,
贴个狗,
贴个小孩打提溜,
贴个老猴抽烟斗,
贴个没牙佬满窗走。

tiē chuāng huā

guò nián la,
tiē huà la,
mǎn chuāng zi,

dōu hóng la,
tiē gè mǎo,
tiē gè gǒu,
tiē gè xiǎo hái dǎ dī liú,
tiē gè lǎo hóu chōu yān dòu,
tiē gè méi yá lǎo mǎn chuāng zǒu (Rì you suo song: xiǎoxue yì niánjī, 2017).

粽子香 {民间童谣}

粽子香,
香厨房,
艾叶香,
香满堂。
桃枝插在大门上,
出门一望麦儿黄。
这儿端阳,
那儿端阳,
处处都端阳。
zòng zi xiāng
zòng zi xiāng,
xiāng chú fáng,
ài yè xiāng,
xiāng mǎn táng.
táo zhī chā zài dà mén shang,
chū mén yí wàng mài ér huáng.
zhè er duān yáng,
nà er duān yáng,

chù chù dōu duān yáng (Rì you suo song: xiǎoxue yì niánjī, 2017).

大年初一扭一扭 {民间童谣}

小孩儿, 小孩儿,
你别馋,

过了腊八就是年。
腊八粥儿喝几天，
哩哩啦啦二十三。
二十三，糖瓜儿黏，
二十四，扫屋子，
二十五，糊窗户，
二十六，猪猪肉，
二十七，宰公鸡，
二十八，把面发，
二十九，蒸馒头，
三十儿晚上熬一宿，
大年初一扭一扭。

dà nián chū yī niǔ yì niǔ

xiǎo hái er, xiǎo hái er,
nǐ bié chán,
guò le là bā jiù shì nián.
là bā zhōu er hē jǐ tiān,
lǐ lí lā lā èr shí sān.
èr shí sān, táng guā er nián,
èr shí sì, sǎo wū zi,
èr shí wǔ, hú chuāng hu,
èr shí liù, zhū zhu ròu,
èr shí qī, zǎi gōng jī,
èr shí bā, bǎ miàn fā,
èr shí jiǔ, zhēng mán tou,
sān shí er wǎn shang áo yī xiǔ,

dà nián chū yī niǔ yì niǔ (Ri you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

十二月子 {民间童谣}

正月十五汤圆子，
二月惊蛰喂丸子，

三月清明下种子，
四月芒种栽秧子，
五月端阳包粽子，
六月天热扇扇子，
七月中旬舂谷子，
八月十五杀鸭子，
九月重阳扬谷子，
十月小雪穿袄子，
冬月天寒杀蝗子，
腊月除夕吃饺子。

shí èr yuè zi

zhēng yuè shí wǔ tāng yuán zi,
èr yuè jīng zhé wèi wán zi,
sān yuè qīng míng xià zhǒng zi,
sì yuè máng zhòng zāi yāng zi,
wǔ yuè duān yáng bāo zòng zi,
liù yuè tiān rè shān shànzi,
qī yuè zhōng xún chōng gǔ zi,
bā yuè shí wǔ shā yā zi,
jiǔ yuè chóng yáng yáng gǔ zi,
shí yuè xiǎo xuě chuān ǎo zi,
dōng yuè tiān hán shā huáng zi,

là yuè chú xī chí jiǎo zi (Rì you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

盆和瓶 {民间童谣}

桌上放个盆，
盆里放个瓶。
砰砰啪啪，
啪啪砰砰，
不知是瓶碰了盆，
还是盆碰了瓶？

pén hé píng

zhuō shang fàng gè pén,

pén li fàng gè píng.

pēng pēng pā pā,

pā pā pēng pēng,

bù zhī shì píng pèng le pén,

hái shì pén pèng le píng (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017)?

屋里点盏灯 {民间童谣}

屋里点盏灯,

灯旁是个坑,

坑里打跟钉,

钉上栓只鹰。

忽然刮暴风 -

刮灭了灯,

刮平了坑,

刮掉了钉,

刮飞了鹰。

wū li diǎn zhǎn dēng

wū li diǎn zhǎn dēng,

dēng páng shì gè kēng,

kēng li dǎ gēn dīng,

dīng shang shuān zhī yīng.

hū rán guā bào fēng ---

guā miè le dēng,

guā píng le kēng,

guā diào le dīng,

guā fēi le yīng (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

板凳和扁担 {民间童谣}

板凳宽,

扁担长,

扁担绑在板凳上。

板凳不让扁担绑在板凳上，

扁担偏要绑在板凳上。

bǎn dèng hé biǎn dan

bǎn dèng kuān,

biǎn dan cháng,

biǎn dan bǎng zài bǎn dèng shang

bǎn dèng bú ràng biǎn dan bǎng zài bǎn dèng shang,

biǎn dan piān yào bǎng zài bǎn dèng shang (Ri you suo song: xiaoxue yi nianji, 2017).

从前有座山 {民间童谣}

从前有座山，

山上有座庙，

庙里有口缸，

缸里有个盆儿，

盆里有个碗儿，

碗里有个勺儿，

勺儿有块肉，

我吃了，

你馋了，

这个故事讲完了。

cóng qián yǒu zuò shān

cóng qián yǒu zuò shān,

shān shang yǒu zuò miào,

miào li yǒu kǒu gāng,

gāng li yǒu gè pén er,

pén li yǒu gè wǎn er,

wǎn li yǒu gè sháo er,

sháo er yǒu kuài ròu,

wǒ chī le,

nǐ chán le,

zhè ge gù shì jiǎng wán le (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué yì niánjī, 2017).

八十八只八哥鸟 {民间童谣}

八十八老爷家门口有八十八枝大毛竹,
有八十八只八哥要求到八十八老爷家门口
八十八枝大毛竹上筑八十八个八哥窝。
八十八老爷不同意八十八只八哥在他家门口
八十八枝大毛竹上筑八十八个八哥窝,
八十八只八哥苦苦哀求八十八老爷开恩,
答应它们在八十八枝大毛竹上筑八
十八个八哥窝。

bā shí bā zhī bā ge niǎo

bā shí bā lǎo yē jiā mén kǒu yǒu bā shí bā zhī dà máo zhú,
yǒu bā shí bā zhī bā ge yāo qiú dào bā shí bā lǎo yē jiā mén kǒu
bā shí bā zhī dà máo zhú shàng zhù bā shí bā gè bā ge wō.
bā shí bā lǎo yē bù tóng yì bā shí bā zhī bā ge zài tā jiā mén kǒu
bā shí bā zhī dà máo zhú shàng zhù bā shí bā gè bā ge wō,
bā shí bā zhī bā ge kǔ kǔ āi qiú bā shí bā lǎo yē kāi ēn,
dā ying tā men zài bā shí bā zhī dà máo zhú shàng zhù bā
shí bā gè bā ge wō (Rì yóu suǒ sòng: xiǎoxué èr niánjī, 2017).

老头灯 {民间童谣}

老头灯，老妈灯，
来了三个看灯人。
聋子他说炮不响。
瞎子他说灯不明。
跛子听了怒冲冲：
你们两个嚼舌根，
炮也响，灯也明。
只怪世上路不平。

lǎo tóu dēng

lǎo tóu dēng, lǎo mā dēng,
lái le sān gè kàn dēng rén.
lóng zi tā shuō pào bù xiǎng.
xiā zi tā shuō dēng bù míng.
bō zi tīng le nù chōng chōng:
nǐ men liǎng gè jiǎo shé gēn,
pào yě xiǎng, dēng yě míng.

zhǐ guài shì shàng lù bù píng (Rì you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

高高山上一棵麻 {民间童谣}

高高山上一棵麻，
两个蚰蚰儿往上爬。
一个蚰蚰儿爱喝酒。
一个蚰蚰儿爱喝茶。
酒也喝不了，
茶也喝不了，
支起鼓来唱山歌，
唱得好来别说好，
唱得不好别打我。

gāo gāo shān shang yì kē má

gāo gāo shān shang yì kē má,
liǎng gè qū qu er wǎng shàng pá.
yí gè qū qu er ài hē jiǔ.
yí gè qū qu er ài hē chá.
jiǔ yě hē bù liǎo,
chá yě hē bù liǎo,
zhī qǐ gǔ lái chàng shān gē,
chàng de hǎo lái bié shuō hǎo,

chàng de bù hǎo bié dǎ wǒ (Rì you suo song: xiaoxue er nianji, 2017).

PRÍLOHA č. 2: SLOVENSKÉ RIEKANKY

Padá sniežik, padá,

ej, ale som rada.

Už je biely sad,

ej, ale som rád (Slovenské ľudové riekanky, 2018).

Sadaj, slnko, sadaj,

O vysokú horu,

keď nebudeš sadat',

stiahnem ťa za nohu (Slovenské ľudové riekanky, 2018).

Spadla hruška zelená,

obila si kolená.

Teraz plače na zemi:

„Dobré lieky dajte mi!“

Ty si, hruška, nezbedník!

Nepomôže ti už nik.

Veď si dobre vedela,

že si ešte nezrelá (Veľká kniha riekaniek, 2014)!

Močila konope, močila,

žabka jej do vrecka skočila.

A ty žaba, žabulienka,

vyskoč von,

lebo ťa dám vyšikovať

žandárom (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Ťap, ťap, ťapušky,

išli mačky na hrušky,

potrhali kožušky,

zavesili na vráta,

príde krajčír, poláta (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Medved'ku, daj labku,

pôjdeme na svadbu,
medvedica ráno vstala,
medvied'atá učesala.

Medved'ku, daj labku,

pôjdeme na svadbu (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Varila myšička kašičku

v maľovanom hrnčíčku.

Tomu dala na mištičku,

tomu dala na lyžičku,

tomu dala na tanierik,

tomu dala na vidličku.

Iba tomu maličkému nič nedala,

lebo mu to mačka spapala,

a bežala a bežala a bežala....

a tuto pod pazuškou sa schovala (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Mám ja kone, vrané kone,

to sú kone mé.

Keď ja im dám obroku,

oni skáču do skoku.

Keď ja im dám ovsu,

oni skáču hopsa (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Zjedzte ma, víčky, zjedzte,

už ma moja milá nechce.

Vytrite si víčky zuby,

už ma moja milá ľúbi (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Mala som milého,

čo sa myší bál.

Pre nešťastné myši

k nám nechodieval.

Mala som milého

a už nemám nič,

bo mi ho zožrala

jedna veľká myš.

Kde sa mačky túlali,

že myši nechytali

a môjho milého

zožrat' nechali (Veľká kniha riekaniek, 2014)?

Ovečka, ovečka,

trojaký úžitok:

žinčička, bryndzička,

tretia kabanička.

Bola to ovečka,

čo predok vodila,

ale už nebude,

nôžku si zlomila (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Slimák, slimák, vystrč rožky,

dám ti masla na parôžky,

keď ich nevystričíš,

podpálím ti dom

a ty zhoríš v ňom (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Cupká zajko po trávičke,

pátra tam on po mrkvičke.

Mrkvička je skvelá vec,

vraví zajko umelec.

Budem mať z nej skvelé očká

a pochutím si na nej troška (Slovenské ľudové riekanky, 2018).

Bude zima, bude mráz.

Kam sa, vtáčik, kam schováš?

Schovám sa ja do javora,
tam je moja komora.
Schovám sa do doliny,
tam sú moje periny (Slovenské ľudové riekanky, 2018).

Bola jedna babka,
predávala jabká.
Za deravý groš
predala ich kôš (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Zlatá brána otvorená,
zlatým kľúčom podoprená,
kto do nej vojde,
hlava mu zojde,
či je ona, či je on,
nepustím ho z brány von (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Kolo kolo mlynské
za štyri rýnske,
kolo sa nám polámalo
a do vody popadalo,
urobilo bác!
Vezmeme si hoblík, píľku,
zahráme sa ešte chvíľku,
keď to kolo spravíme,
takto sa zatočíme (Veľká kniha riekaniek, 2014)!

Oli-oli Janko,
kľakni na kolienko,
umývvaj sa, utieraj sa,
podopri si bôčky,
chyt' sa za vrkôčky
a vyber si koho chceš,

koho najviac miluješ (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Hijo-heta na koničku

do Prešova po pšeničku,

hijo het, hijo het,

hijo heta hijo het (Veľká kniha riekaniek, 2014)!

Kom-kom-kominár,

kedy si sa umýval?

Včera večer v sobotu,

keď som nemal robotu (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Kukulienka, kde si bola,

keď tá tuhá zima bola?

Hajaja, kukuku,

sedela som na buku.

Sedela som na tom dube,

kde Janičko drevo rúbe.

Hajaja, kukuku,

sedela som na buku (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Malička som,

húsky pasiem,

tancovala by som,

až sa trasiem.

Hoci som aj

malučičká,

predsa mňa má rada

má mamička (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Prší, prší, len sa leje,

nezatváraj, milá, dvere,

milá má, duša má,

nezatváraj pred nama.

Keď som išiel od Zuzičky,

štrngali mi podkovičky,

štrngali, brngali,

sivé očka plakali.

Sivé očka, čo plačete,

veď vy moje nebudete,

budete iného

šuhajička švárneho (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Osievame múčku

v deravom klobúčku,

čo naosievame,

pekárovi dáme.

Čo zvýši,

to Mariši,

čo zostane,

to Zuzane (Slovenské ľudové riekanky, 2018)..

Ide vláčik, ši-ši-ši,

odvezie nás k Mariši,

potom cez tri tunele

od Mariši k Etele.

Potom zasa k Mariši

ide vláčik, ši-ši-ši (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Išiel Macek do Malaciek

šošovičku mlátiť,

zabudol si cepy doma,

musel sa on vrátiť.

Hej, Macejko, Macejko,

zahraj mi na tenko,

na tú tenkú strunu,

ej, dunu dunu dunu (Veľká kniha riekaniek, 2014)!

Anička, dušička, kde si bola,

keď si si čižmičky zarosila?

Bola som v hájičku,

žala som trávičku,

duša moja, duša moja.

A ja som po tri dni žitko kosil,

a som čižmičky nezarosil.

A ja som hrabala,

teba som čakala,

duša moja, duša moja (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Fidli, fidli, na husličky,

bum, bum, na bubon.

Na koho to slovo padne,

ten musí ísť z kola von (Veľká kniha riekaniek, 2014)!

Keď som húsky pásla

zimou som sa triasla.

Teraz húsky nepasiem

a zimou sa netrasiem (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Do hory ma poslali,

sekeru mi nedali.

U nás taká obyčaj,

sekeru si požičaj (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Šli dievčence vence viť,

našli oni zlatú niť.

Vence z kvetov uvili,

po vodičke pustili (Slovenské ľudové riekanky, 2018).

Jedna druhej riekla,

keď koláče piekla:

Požičaj mi lopatu,

keď si už napiekla.

Jedna druhej šepce:

Kúpime si čepce,

keď sa nevydáme,

čepce popredáme (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Šiby, ryby, šibačka,

ostrieka ťa striekačka.

Keďže tá má málo vody,

do vane ťa celú hodím.

Dáš mi za to vajíčka,

maľované trošička (Slovenské ľudové riekanky, 2018).

Ťapi, ťapi, ťapkám,

kašičku si papkám.

heš, heš malý vtáčik,

nejedz môj koláčik (Slovenské ľudové riekanky, 2018)!

Tancuj, tancuj, vykrúcaj,

len mi piecku nezrúcaj,

dobrá piecka na zimu,

nemá každý perinu.

Mala som ja rukávce,

dala som ich cigánke, cigánke,

cigánočka maličká, maličká,

pričaruj mi synáčka, synáčka (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Pec nám spadla,

pec nám spadla,

ktože nám ju postaví?

Starý peciar nie je doma
a mladý to nespraví (Veľká kniha riekaniek, 2014)!

En ten tičky,
dva špendlíčky,
čert vyletel z električky,
baba sa ho zľakla,
na kolená kľakla (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Cip-cip-cipovička,
mak-mak-makovička.
Keď som bola malička,
hojdala ma mamička.
Teraz, keď som veľiká,
musím hojdať Janíka (Veľká kniha riekaniek, 2014).

A tie vrabce z toho trnia
štrnk-brnk do druhého trnia
V našej peci myši pištia,
v našej peci psík spí (Veľká kniha riekaniek, 2014).

Jeden, dva, tri, štyri, päť,
spočítam si všetko hneď!
Päť kvietočkov na lúke,
päť prstiek na ruke,
päť guľôčok v jednej jamke,
utekajme k našej mamke!
Jeden, dva, tri, štyri, päť,
už to vieme naspamäť (Slovenské ľudové riekanky, 2018)!